

UCHWAŁA NR XVIII/153//2021

RADY POWIATU W ŻNINIE

z dnia 26 lutego 2021r.

***w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla
Powiatu Żnińskiego na lata 2021 - 2031***

Na podstawie art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r., poz. 1876 z późn. zm.¹⁾)

uchwala się, co następuje:

§1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego na lata 2021-2031 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Żninie i Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Józefa Błajet

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2020r. poz. 2369

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Z projektem Strategii zostały zapoznane właściwe terytorialnie gminy celem konsultacji.

W związku z tym, iż dotychczasowa strategia utraciła ważność z dniem 31 grudnia 2020r. podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne i uzasadnione.

AM/AM

Załącznik
do Uchwały Nr XVIII/153/2021
Rady Powiatu w Żninie
z dnia 26 lutego 2021r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU ŻNIŃSKIEGO NA LATA 2021-2031

SPIS TREŚCI

SPIS SKRÓTÓW	3
1. WPROWADZENIE	4
1.1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII	6
1.2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	6
1.3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII	7
1.4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	8
2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU	10
2.1. POŁOŻENIE	10
2.2. DANE DEMOGRAFICZNE	12
2.3. RYNEK PRACY	16
2.4. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	18
2.5. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	18
2.6. POMOC SPOŁECZNA	19
3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	30
3.1. UBÓSTWO	30
3.2. BEZROBOCIE	36
3.3. BEZDOMNOŚĆ	42
3.4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWALE LUB CIĘŻKIE CHOROBY	44
3.5. UZALEŻNIENIA	53
3.6. PRZEMOC W RODZINIE	60
3.7. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO, SAMOTNE RODZICIELSTWO	64
3.8. RODZINNA I INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA, OCHRONA SIEROCTWA, OCHRONA MACIERZYŃSTWA	70
3.9. USAMODZIELNIENIE WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ, MŁODZIEŻOWYCH OŚRODKÓW WYCHOWAWCZYCH, SPECJALNYCH OŚRODKÓW SZKOLNO- WYCHOWAWCZYCH, ZAKŁADÓW POPRAWCZYCH, MŁODZIEŻY OPUSZCZAJĄCEJ DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ, SCHRONISK DLA NIELETNICH, MŁODZIEŻOWYCH OŚRODKÓW SOCJOTERAPII, SPECJALNYCH OŚRODKÓW WYCHOWAWCZYCH	75
3.10. STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA, AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB PO 50 R.Ż.	77

2 | SPIS TREŚCI

3.11. PRZESTĘPCZOŚĆ	82
4. ANALIZA SWOT	85
5. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	89
5.1. MISJA I CELE STRATEGII	89
5.2. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII.....	103
5.3. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	104
5.4. PLAN KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ DOKUMENTU	104
5.5. MONITORING	104
5.6. EWALUACJA.....	105
5.7. OCENA RYZYKA	106
6. WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	107
BIBLIOGRAFIA.....	109
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	110
SPIS RYSUNKÓW	110
SPIS TABEL.....	110
SPIS WYKRESÓW	114

SPIS SKRÓTÓW

OPS – ośrodek pomocy społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Żninie

GUS – Główny Urząd Statystyczny

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Żninie

KPPSP – Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żninie

Strategia – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego na lata 2021-2031

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego na lata 2021-2031² jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Powiatu. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”³.

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W części diagnostycznej przedstawiono problemy występujące w następujących obszarach:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- bezdomność,
- niepełnosprawność, długotrwałe lub ciężkie choroby,
- uzależnienia,
- przemoc w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, samotne rodzicielstwo,
- problemy związane z zapewnieniem opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców, rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza, ochrona sieroctwa,

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego na lata 2021-2031” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

³ Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

5 | 1. WPROWADZENIE

ochrona macierzyństwa, usamodzielnienie wychowanków pieczy zastępczej, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, zakładów poprawczych, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej, schronisk dla nieletnich, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków wychowawczych,

- starzenie się społeczeństwa, aktywizacja zawodowa osób po 50 r.ż.,
- przestępczość.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów pomocy różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej Powiatu Żnińskiego.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu jej wdrażania i monitorowania. Skuteczna Strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią one szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

6 | 1. WPROWADZENIE

1.1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu.

W procesie opracowywania Strategii dla Powiatu Żnińskiego zastosowano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

1.2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla powiatu jest Strategia Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022. Jest ona dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu w dłuższej perspektywie czasowej. Strategia zakreśla najogólniejszą wizję powiatu w przyszłości – pożądaną obraz, do którego zmierza. Dla jej urzeczywistnienia wytyczane są zasadnicze cele strategiczne i operacyjne rozwoju powiatu. Na potrzeby realizacji celów operacyjnych formułowana jest lista programów i projektów strategicznych, czyli średniookresowych planów wykonawczych, w których określone są priorytety oraz zadania, wraz z określeniem sposobu ich finansowania oraz harmonogramem realizacji.

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

7 **1. WPROWADZENIE**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju Powiatu Żnińskiego. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w strategii rozwoju, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jego aktualizacji.

1.3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2031 dla Powiatu Żnińskiego, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z brzmienia art. 16 b, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który nakłada na samorzady powiatowe obowiązek opracowania i realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. Natomiast kierunki i obszary oddziaływania Strategii, zostały wskazane w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.

Na treść Strategii obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne.

1.4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspoźnienie podejścia do procesu tworzenia programów, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanych także inicjatywami flagowymi) oraz 10 zintegrowanych wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m. in.: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost

9 | 1. WPROWADZENIE

kapitału społecznego Polski. Wytycza ona obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2030 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania dziedzin Strategii najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Programowa zgodność Strategii z:

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego (miasto i otaczające je gminy) mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

2.1. POŁOŻENIE

Powiat Żniński położony jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, a jego siedzibą jest miasto Żnin. Powiat zlokalizowany jest na terenie mezoregionu Pojezierza Wielkopolskiego, pomiędzy Bydgoszczą a Gnieznem i Poznaniem. Graniczy z następującymi powiatami: nakielskim, bydgoskim, inowrocławskim, mogileńskim, oraz gnieźnieńskim (wielkopolskie) i wągrowieckim (wielkopolskie). Grunty leśne zajmują w powiecie około 17% jego powierzchni, w tym 10% to obszary chronionego krajobrazu.

Rysunek 1. Położenie Powiatu Żnińskiego na mapie województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_%C5%BCni%C5%84ski

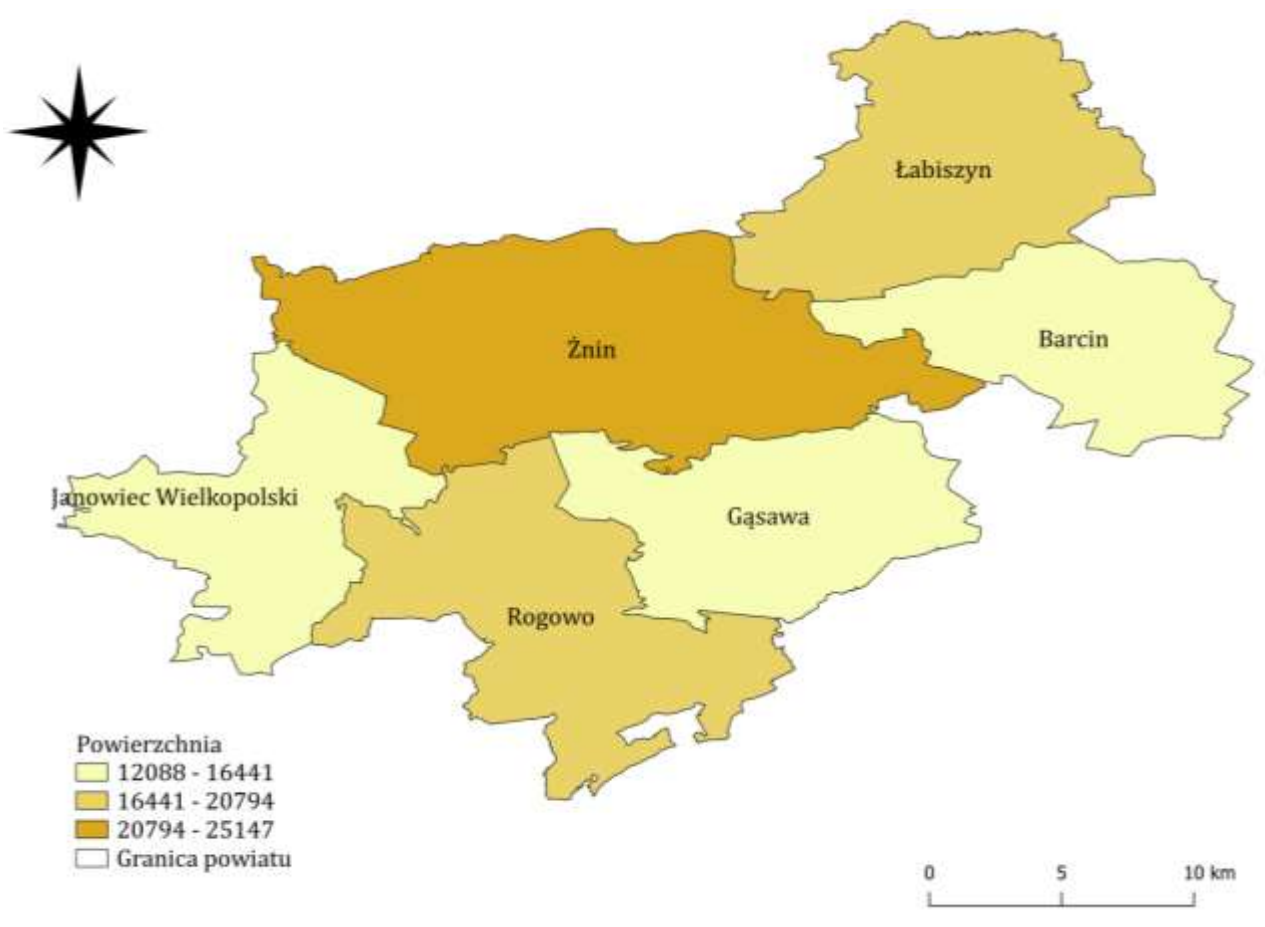
W skład Powiatu Żnińskiego wchodzi 6 gmin: Żnin, Barcin, Janowiec Wielkopolski, Łabiszyn (gminy miejsko-wiejskie) oraz Rogowo i Gąsawa (gminy wiejskie).

*Strategia rozwiązywania problemów społecznych
dla Powiatu Żnińskiego na lata 2021-2031*

11 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat Żniński zajmuje powierzchnię około 985 km², co stanowi 5,5% obszaru województwa kujawsko-pomorskiego. Pod względem powierzchni największą część zajmuje gmina Żnin – 25 147 ha. Na drugim miejscu pod tym względem znajduje się gmina Rogowo (17 885 ha), natomiast na trzecim gmina Łabiszyn (16 700 ha). Najmniejsze gminy Powiatu Żnińskiego to: Gąsawa (13 584 ha), Janowiec Wielkopolski (13 073 ha) oraz Barcin (12 088 ha). Dane w tym zakresie przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 2. Powierzchnia gmin wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego (ha)

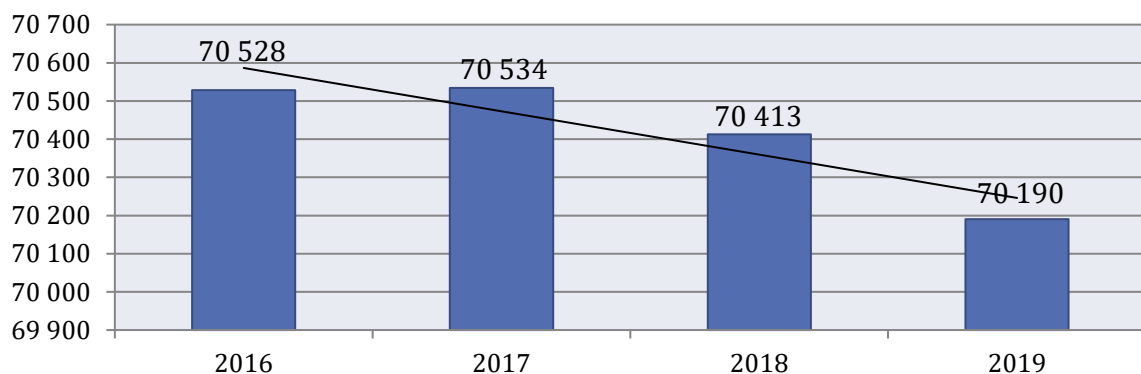
Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

2.2. DANE DEMOGRAFICZNE

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Powiat Żniński zamieszkuje 70 190 osób (stan na 31.12.2019 roku). Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest trend spadkowy w zakresie liczby mieszkańców powiatu – w stosunku do 2016 roku zmniejszyła się ona o 338 osób. Gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła w 2019 roku 71 osób/km².

Wykres 1. Liczba mieszkańców Powiatu Żnińskiego w latach 2016-2019

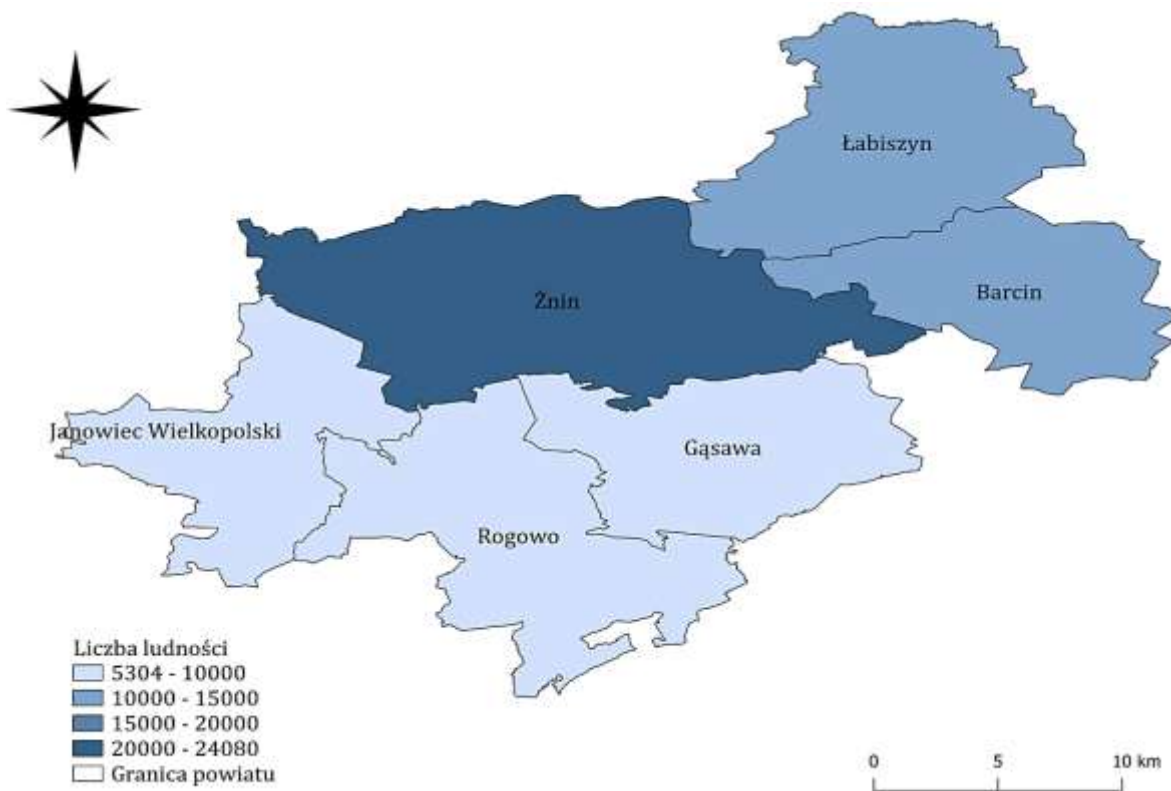

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując liczbę ludności Powiatu Żnińskiego z podziałem na poszczególne gminy widzimy, że najwięcej mieszkańców jest w gminie Żnin – zamieszkuje ją 24 080 osób. Na drugim miejscu pod tym względem znajduje się gmina Barcin z zamieszkującymi ją 14 751 osobami, natomiast na trzecim gmina Łabiszyn – mieszka na jej obszarze 10 219 osób. Najmniejsze gminy pod względem liczebności mieszkańców to Janowiec Wielkopolski (9 008 osób), Rogowo (6 828 osób) oraz Gąsawa (5 304 osoby).

13 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

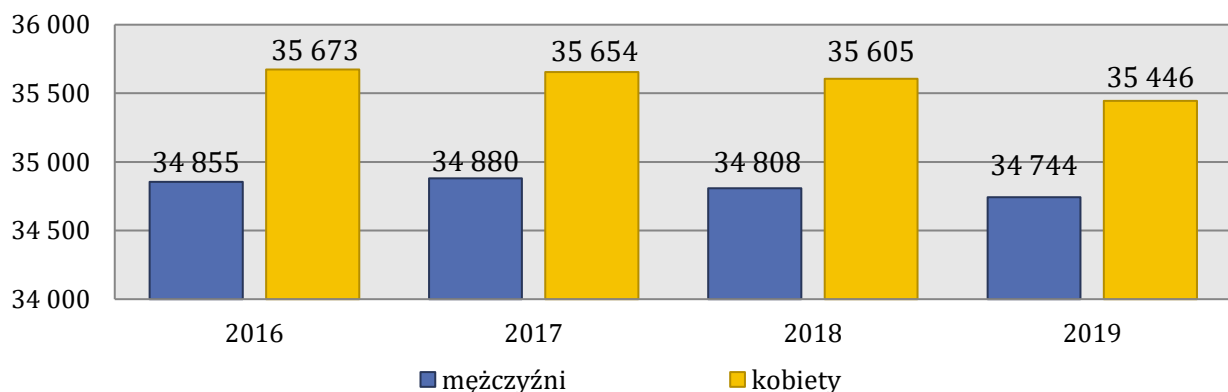
Rysunek 3. Liczba mieszkańców poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

Liczba mężczyzn zamieszkujących Powiat Żniński na przestrzeni analizowanych lat była nieco mniejsza niż liczba kobiet. W 2019 roku kobiety stanowiły 50,5% ogólnej liczby ludności (35 446 kobiet), natomiast mężczyźni 49,5% (34 744 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w powiecie wynosił w omawianym roku 102 co oznacza, że na każdego 100 mężczyzn przypadały 102 kobiety.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Powiat Żniński na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

14 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Powiecie Żnińskim ujemny i wynosi -62 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -0,88 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich czterech lat przyrost naturalny w powiecie był w większości ujemny (z wyjątkiem 2017 roku) - najmniejszy odnotowany został w 2018 roku kiedy wynosił -86, natomiast największy w 2017 roku, kiedy wynosił 72.

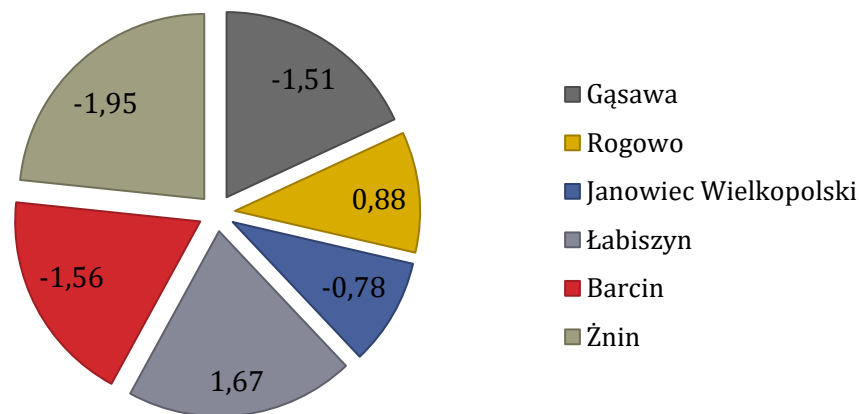
Tabela 1. Przyrost naturalny w Powiecie Żnińskim na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
urodzenia żywe	671	788	677	670
zgony	688	716	763	732
przyrost naturalny	-17	72	-86	-62

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku największy przyrost naturalny na 1000 ludności odnotowany został w gminie Łabiszyn – 1,67. Nieco mniejszy widoczny był w gminie Rogowo – 0,88. W pozostałych gminach przyrost naturalny był w omawianym roku ujemny: w gminie Żnin kształtował się na poziomie -1,95, w gminie Gąsawa -1,51, w gminie Janowiec Wielkopolski -0,78, z kolei w gminie Barcin wyniósł -1,56.

Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w Powiecie Żnińskim według ekonomicznych grup wieku w 2019 roku przedstawia się następująco:

- 18,6% jest w wieku przedprodukcyjnym - do 19 roku życia,
- 60,4% mieszkańców powiatu jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 20-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 20-64 rokiem życia,

15 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- 20,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w Powiecie Żnińskim. Na przestrzeni lat 2016-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym oraz osób w wieku produkcyjnym spada. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Powiecie Żnińskim prezentuje się podobnie do wskaźników w całej Polsce. W Polsce jest to 18,1% osób w wieku przedprodukcyjnym, 60% w wieku produkcyjnym oraz 21,9% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Powiecie Żnińskim w latach 2016-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	18,8	18,7	18,7	18,6
wiek produkcyjny	62,3	61,6	61,1	60,4
wiek poprodukcyjny	18,9	19,6	20,2	20,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Powiecie Żnińskim. W 2019 roku zarejestrowano 807 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 985 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych było ujemne i wyniosło -178. Ponadto w tym samym roku odnotowano 8 zameldowań z zagranicy oraz 18 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -10. Na przestrzeni analizowanych lat saldo migracji wewnętrznych było zawsze ujemne, natomiast saldo migracji zagranicznych kształtowało się na dodatnim poziomie do 2018 roku. W stosunku do 2016 roku możemy zaobserwować zwiększenie się liczby wymeldowań w stosunku do zameldowań, w wyniku czego ujemne saldo migracji wewnętrznych pogłębiło się.

Tabela 3. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Powiecie Żnińskim w latach 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
saldo migracji wewnętrznych	-138	-163	-126	-178
saldo migracji zagranicznych	18	23	8	-10

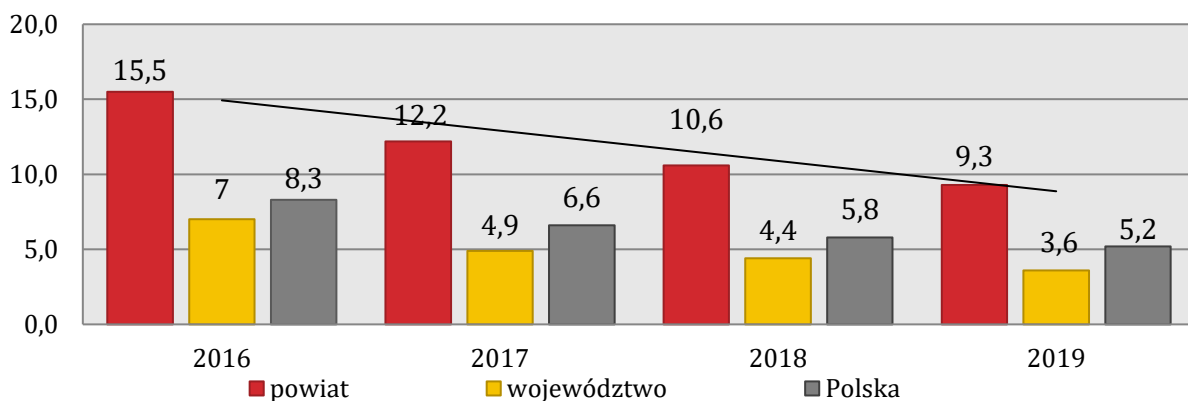
Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

2.3. RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Poniższy wykres przedstawia stopę bezrobocia w Powiecie Żnińskim w porównaniu do województwa oraz całej Polski. W 2019 roku wynosiła ona 9,3%, a więc była znacznie wyższa zarówno od stopy bezrobocia rejestrowanej w województwie kujawsko-pomorskim, jak i w całej Polsce. Od 2016 roku stopa bezrobocia w powiecie ulega systematycznemu zmniejszeniu, podobnie jak ma to miejsce w Polsce. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4. Stopa bezrobocia w Powiecie Żnińskim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w Powiecie Żnińskim na 1000 mieszkańców pracowały 163 osoby⁵. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 11 459. Analizując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Żnińskiego możemy stwierdzić, że najwięcej osób pracujących na 1000 ludności było w gminie Żnin – 215 osób. Nieco mniej, bo 200 osób pracujących odnotowano w gminie Barcin. W gminie Rogowo w omawianym roku było z kolei 128 osób pracujących na 1000 ludności, w gminie Łabiszyn – 91, w gminie Janowiec Wielkopolski – 117, natomiast

⁵ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

17 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

w gminie Gąsawa - 88. Na przestrzeni ostatnich czterech lat w całym Powiecie Żnińskim dostrzegalne jest utrzymywanie się na względnie stałym poziomie liczby pracujących osób na 1000 ludności, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Powiecie Żnińskim oraz należących do niego gmin na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
gmina Żnin	209	210	214	215
gmina Rogowo	141	140	138	128
gmina Łabiszyn	91	86	91	91
gmina Janowiec Wielkopolski	117	118	123	117
gmina Gąsawa	96	84	90	88
gmina Barcin	195	196	206	200
Powiat Żniński	162	161	166	163

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Barometr zawodów to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy). Zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców. Zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie).

Wśród zawodów deficytowych na terenie Powiatu Żnińskiego w 2019 roku znalazły się następujące zawody: betoniarze i zbrojarze, blacharze i lakiernicy samochodowi, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy, fryzjerzy, kierowcy autobusów, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, kosmetyczki, krawcy i pracownicy produkcji odzieży, kucharze, lekarze, mechanicy pojazdów samochodowych, monterzy instalacji budowlanych, monterzy konstrukcji metalowych, murarze i tynkarze, nauczyciele praktycznej nauki zawodu, nauczyciele przedmiotów zawodowych, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, operatorzy obrabiarek skrawających,

18 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej, piekarze, pielęgniarki i położne, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, psychologzy i psychoterapeuci, robotnicy budowlani, robotnicy obróbki drewna i stolarze, samodzielni księgowi, spawacze, specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki, szefowie kuchni i ślusarze⁶.

2.4. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Przestrzeganiem porządku publicznego na terenie całego Powiatu Żnińskiego zajmuje się KPP. W gminach znajdują się ponadto następujące instytucje bezpieczeństwa publicznego:

- Komisariat Policji w Barcinie,
- Komisariat Policji w Janowcu Wielkopolskim,
- Posterunek Policji w Łabiszynie,

Ochronę przeciwpożarową zapewnia KPPSP oraz działające w formie stowarzyszeń Ochotnicze Straże Pożarne. W gminie Barcin działają 4 OSP, w gminie Gąsawa – 6 OSP, w gminie Janowiec Wielkopolski - 10 OSP, w gminie Żnin – 13 OSP, w gminie Rogowo – 7 OSP, natomiast w gminie Łabiszyn – 2 OSP.

2.5. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Współpraca z podmiotami zaliczanymi do organizacji pozarządowych w zakresie udzielania pomocy społecznej, daje realne szanse na realizację wielu działań. Na terenie Powiatu Żnińskiego zarejestrowanych jest wiele organizacji pozarządowych.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w powiecie, niezwykle istotnym potencjałem jest doświadczona kadra Starostwa Powiatowego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. PUP, PCPR, placówek oświatowych). Pracownicy posiadają wieloletnie doświadczenie zarówno w zakresie pozyskiwania środków

⁶ <https://barometrzwodow.pl/>

19 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

zewnętrznych (krajowych i zagranicznych), jak i realizacji szerokiego wachlarza przedsięwzięć (projektów i programów) służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Fachowy system realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

2.6. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by powstały zespoły koordynujące pracę poszczególnych wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja, służba zdrowia itp.) lub system współpracy przy podejmowaniu decyzji dotyczącej świadczenia pomocy. Pomimo tego brak jest obecnie skutecznych rozwiązań systemowych. Nieliczne pozytywne przykłady budowania sieci współpracy nie zmieniają faktu, że dominuje model realizacji własnych ustawowych zadań przez poszczególne instytucje.

W systemie pomocy poza świadomością braków systemowych, powinna dominować świadomość nadrzędnych zasad i wartości, na których opiera się polityka zabezpieczenia społecznego. Ważna jest świadomość wartości porządkujących ład społeczny takich jak: zasada pomocniczości, personalizmu, prymatu i autonomii rodziny.

Na szczeblu samorządu gminnego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej. Na terenie Powiatu Żnińskiego funkcjonują:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łabiszynie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie,

20 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowcu Wielkopolskim,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Ośrodki realizują zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej polegające w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
- realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym,
- realizacji zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej.

Ośrodki realizują zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych.

Ponadto Ośrodki podejmują zadania dotyczące profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które zawarte są w następujących programach:

- Gminnych Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnych Programach Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminnych Programach Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na szczeblu Powiatu Żnińskiego zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej realizowane są przez PCPR.

21 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

POMOC SPOŁECZNA W GMINACH POWIATU ŻNIŃSKIEGO

W latach 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Żnińskiego ulegała spadkowi. W 2017 roku z pomocy skorzystało łącznie 2 865 rodzin, w 2018 – 2 674 rodzin, natomiast w 2019 roku 2 537 rodzin. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Żnińskiego zaobserwować można trend spadkowy zarówno w gminie Żnin (o 8% w stosunku do 2017 roku), Łabiszyn (o 18%), Janowiec Wielkopolski (o 18%), Gąsawa (o 22%), jak i w gminie Barcin (11%). Wzrost widoczny jest tylko w gminie Rogowo (o 10% w porównaniu z 2017 rokiem).

Tabela 5. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

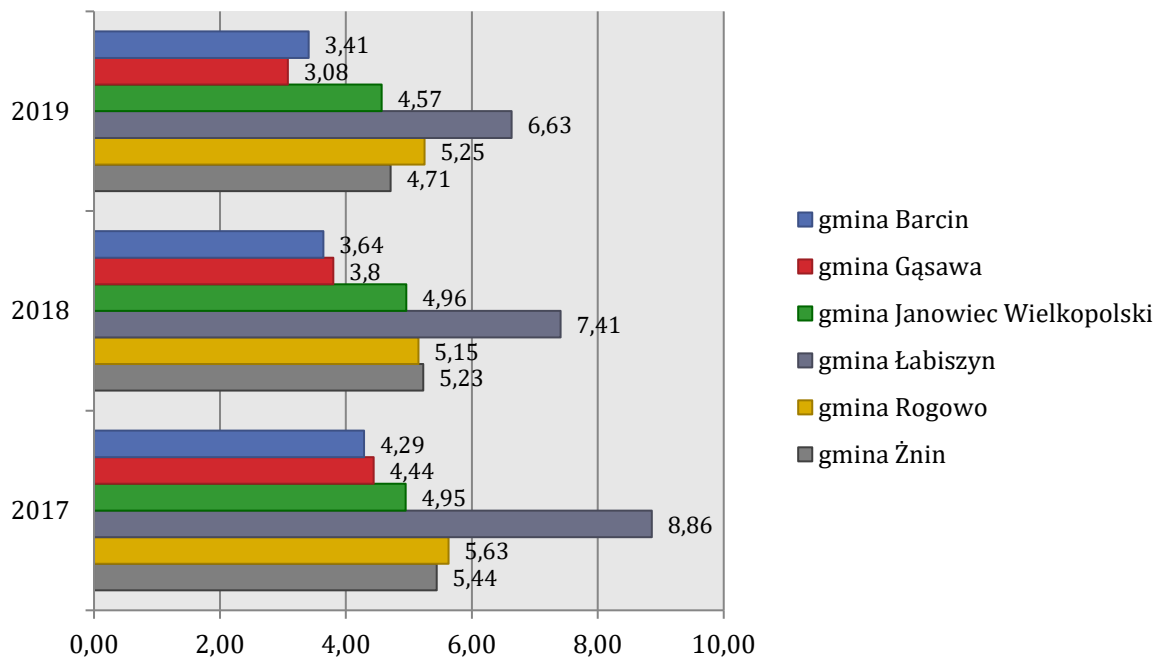
gmina	2017		2018		2019	
	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób
gmina Żnin	975	2 319	921	2 112	898	2 070
gmina Rogowo	211	387	213	354	232	359
gmina Łabiszyn	630	1 582	550	1 300	518	1 282
gmina Janowiec Wielkopolski	387	835	387	835	316	659
gmina Gąsawa	141	407	138	364	110	280
gmina Barcin	521	1 480	465	1 220	463	1 200
razem	2 865	7 010	2 674	6 185	2 537	5 850

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. W 2019 roku największy wskaźnik odnotowany został w gminie Łabiszyn (6,63%), natomiast najmniejszy w gminie Gąsawa (3,08%). W porównaniu do ubiegłego roku wzrost wskaźnika deprivacji lokalnej dostrzegalny jest tylko w gminie Rogowo. W pozostałych gminach uległ on zmniejszeniu. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

22 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Wykres 5. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do Powiatu Żnińskiego (w procentach)

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć we wszystkich gminach należących do Powiatu Żnińskiego. Z prezentowanych danych wynika, iż:

- w stosunku do 2018 roku w gminie Żnin, Rogowo, Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski oraz Gąsawa nastąpił spadek zarówno liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym jak i poprodukcyjnym, którym wypłacono świadczenia;
- w gminie Barcin podobnie jak w pozostałych gminach spadła liczba osób, którym przyznano świadczenie w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, wzrosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

23 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Tabela 6. Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

gmina Żnin						
wiek	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	381	205	426	222	380	204
produkcyjny	515	352	654	404	566	346
poprodukcyjny	137	88	208	154	203	148
gmina Rogowo						
wiek	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	216	119	173	94	167	89
produkcyjny	137	101	232	91	139	95
poprodukcyjny	34	23	162	28	50	32
gmina Łabiszyn						
wiek	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	330	178	278	137	224	112
produkcyjny	473	248	530	190	369	202
poprodukcyjny	88	59	397	82	83	59
gmina Janowiec Wielkopolski						
wiek	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	148	88	117	59	107	59
produkcyjny	260	201	326	125	225	118
poprodukcyjny	43	39	244	65	83	60

24 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Wiek	gmina Gąsawa					
	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	111	61	103	58	75	43
produkcyjny	97	62	134	40	70	35
poprodukcyjny	28	20	102	10	18	9

wiek	gmina Barcin					
	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	192	105	172	91	148	67
produkcyjny	401	213	293	190	264	176
poprodukcyjny	115	89	98	66	109	77

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W porównaniu do 2017 roku ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie łącznie we wszystkich gminach Powiatu Żnińskiego uległa zmniejszeniu o 26%. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Żnińskiego możemy zauważyć, że spadek osób długotrwale pobierających świadczenie w stosunku do 2017 roku dostrzegalny jest w gminie Żnin (o 35%), w gminie Łabiszyn (o 26%), w gminie Janowiec Wielkopolski (o 38%), w gminie Gąsawa (o 26%) oraz w gminie Barcin (o 24%). Wzrost liczby osób widoczny jest natomiast tylko w gminie Rogowo (o 98%).

25 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

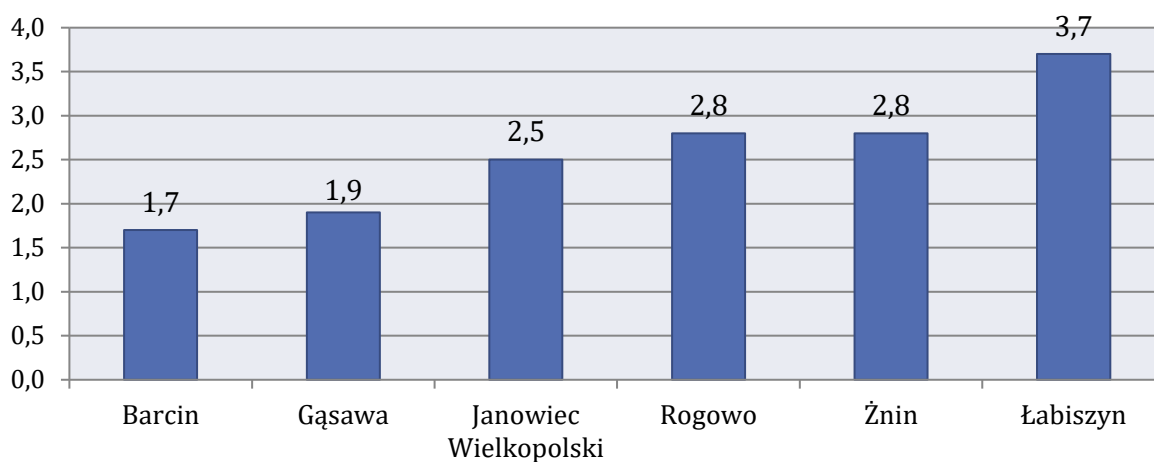
Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	1 033	756	676
gmina Rogowo	98	208	194
gmina Łabiszyn	510	443	377
gmina Janowiec Wielkopolski	366	3	227
gmina Gąsawa	133	120	99
gmina Barcin	337	290	256
razem	2 477	1820	1829

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższy wykres prezentuje udział osób długotrwale pobierających świadczenie w ogólnej liczbie ludności poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego w 2019 roku. Jak wynika z przedstawionych danych największy udział odnotowany został w gminie Łabiszyn (3,7%). Na drugim miejscu pod tym względem znajduje się gmina Żnin oraz Rogowo (2,8%). Najmniejszy wskaźnik widoczny jest natomiast w gminie Barcin (1,7%) oraz Gąsawa (1,9%).

Wykres 6. Udział osób długotrwale pobierających świadczenie w ogólnej liczbie ludności poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego w 2019 roku (w procentach)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok oraz danych demograficznych GUS

26 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej obowiązującą od 12 marca 2004 roku, OPS udziela i świadczy pomoc osobom i rodzinom zgodnie z art. 7, w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu i narkomanii.

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy rodzinom z gminy Żnin w 2019 roku były kolejno: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz niepełnosprawność. W gminie Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski, Rogowo oraz Gąsawa najczęstszymi powodami udzielania pomocy rodzinom były z kolei: ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba. W gminie Barcin natomiast pomoc społeczną udzielano najczęściej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezrobocia oraz niepełnosprawności. Poniższa tabela zawiera szczegółowe dane w tym zakresie. Kolorem żółtym zaznaczono najczęstsze powody udzielania świadczeń w poszczególnych gminach Powiatu Żnińskiego.

27 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Tabela 8. Powody udzielania świadczeń w gminach Powiatu Żnińskiego w 2019 roku (liczba rodzin)

wyszczególnienie	gmina Żnin	gmina Rogowo	gmina Łabiszyn
ubóstwo	461	131	297
długotrwała lub ciężka choroba	386	63	205
bezrobocie	297	144	267
niepełnosprawność	297	38	129
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	117	23	73
potrzeba ochrony macierzyństwa	82	19	45
alkoholizm	44	9	41
przemoc w rodzinie	35	0	6
bezdomność	20	0	3
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	0	6
narkomania	0	0	5
wyszczególnienie	gmina Janowiec Wielkopolski	gmina Gąsawa	gmina Barcin
ubóstwo	157	71	125
długotrwała lub ciężka choroba	115	53	205
bezrobocie	176	65	145
niepełnosprawność	80	32	141
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	31	24	129
potrzeba ochrony macierzyństwa	19	10	36
alkoholizm	23	3	60
przemoc w rodzinie	9	0	9
bezdomność	5	1	12
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	4	4
narkomania	0	0	5

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

28 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2017-2019 we wszystkich gminach należących do Powiatu Żnińskiego. W 2019 roku w gminie Żnin przeprowadzono wywiady z 811 osobami, w gminie Rogowo z 359 osobami, w gminie Łabiszyn z 504 osobami, w gminie Janowiec Wielkopolski z 485 osobami, w gminie Gąsawa ze 144 osobami, natomiast w gminie Barcin z 453 osobami. Jak wynika z prezentowanych danych liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe wykazuje w analizowanych latach trend spadkowy we wszystkich gminach Powiatu Żnińskiego. W stosunku do 2017 roku największy spadek dostrzegalny jest w gminie Gąsawa (51%), natomiast najmniejszy w gminie Janowiec Wielkopolski (1%).

Tabela 9. Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	1 535	908	811
gmina Rogowo	387	354	359
gmina Łabiszyn	630	532	504
gmina Janowiec Wielkopolski	491	498	485
gmina Gąsawa	297	153	144
gmina Barcin	547	446	453
razem	3 887	2891	2756

Źródło: *Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok*

Praca socjalna czyli działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku społecznym poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona jest:

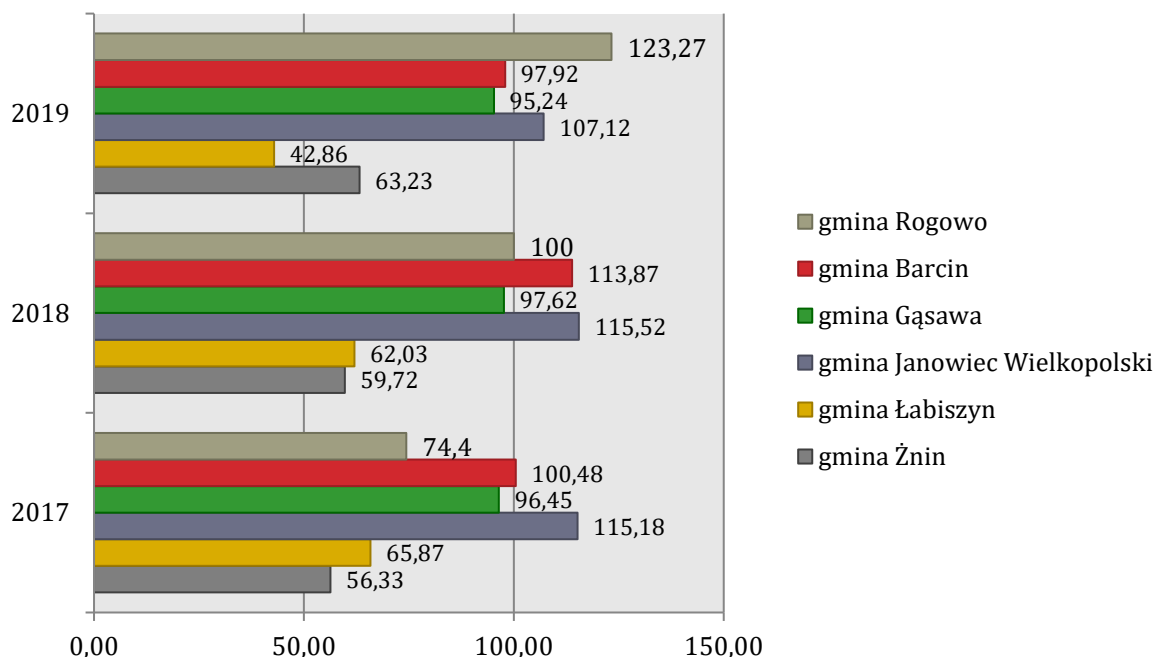
- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, w 2019 roku kształtował się w gminie Żnin na poziomie 63,23%, w gminie Łabiszyn – 42,86%, w gminie Janowiec Wielkopolski – 107,12%, w gminie Gąsawa – 95,24%, w gminie

29 | 2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Rogowo – 123,27%, z kolei w gminie Barcin – 97,92%. Oznacza to, że największy wskaźnik odnotowano w gminie Rogowo, natomiast najmniejszy w gminie Łabiszyn. W stosunku do roku ubiegłego widoczne jest zmniejszenie się wartości wskaźnika prawie we wszystkich gminach powiatu. Wzrost nastąpił tylko w gminie Żnin oraz Rogowo.

Wykres 7. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W ŻNINIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie jest jednostką organizacyjną Powiatu Żnińskiego. PCPR realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej określone ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Do zadań PCPR należy w szczególności:

- udzielanie wsparcia finansowego rodzinom zastępczym, pełnoletnim wychowankom tych rodzin oraz placówek, osobom niepełnosprawnym, prowadzenie pracy socjalnej na rzecz ww. osób,

30 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- organizowanie i zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym możliwości wychowywania się we własnej rodzinie naturalnej, umożliwienie osobom niepełnosprawnym korzystania z rehabilitacji społecznej,
- umieszczanie dzieci w placówkach opieki całodobowej,
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach zgłaszającym się klientom,
- opracowywanie i realizacja programów z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pieczy zastępczej, pomocy osobom niepełnosprawnym,
- prowadzenie stałej współpracy z instytucjami pomocy społecznej, sądami i innymi podmiotami działającymi w zakresie wsparcia rodziny.

3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Na podstawie danych empirycznych przekazanych między innymi przez OPS-y funkcjonujące w Powiecie Żnińskim, danych GUS, PUP oraz PCPR, do każdego

z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi charakterystyka problemu i działań interwencyjnych. W części diagnostycznej dokonana została również analiza SWOT⁷.

3.1. UBÓSTWO

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

⁷ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

W 2019 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na pierwszym miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Żnin, Łabiszyn oraz Gąsawa.

Dane źródłowe pokazują, że łączna liczba rodzin zamieszkujących gminy Powiatu Żnińskiego, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa, uległa na przestrzeni lat 2017-2019 spadkowi (w stosunku do 2017 roku o 26%). W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystały łącznie 1 684 rodziny, w 2018 roku 1 436, natomiast w 2019 roku – 1 242. Największy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa dostrzegalny jest w gminie Barcin (43%), natomiast najmniejszy w gminie Rogowo (8%).

Tabela 10. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	620	538	461
gmina Rogowo	143	131	131
gmina Łabiszyn	415	344	297
gmina Janowiec Wielkopolski	189	176	157
gmina Gąsawa	96	89	71
gmina Barcin	221	158	125
razem	1 684	1 436	1 242

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Poniższa tabela prezentuje liczbę osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe we wszystkich gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019. Jak wynika z przedstawionych danych:

- w gminie Żnin w stosunku do 2017 roku zmniejszyła się zarówno liczba świadczeniobiorców zasiłków stałych, celowych jak i okresowych (zasiłków stałych o 2%, celowych o 28%, okresowych o 24%),
- w gminie Rogowo liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego zmniejszyła się o 25%, zasiłku celowego o 6%, natomiast zasiłku okresowego o 33%,

32 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- w przypadku gminy Łabiszyn, w stosunku do 2017 roku dostrzegalny jest przede wszystkim spadek liczby świadczeniobiorców zasiłków celowych (o 16%) i okresowych (o 34%),
- w gminie Janowiec Wielkopolski w stosunku do 2017 roku zmniejszyła się zarówno liczba świadczeniobiorców zasiłków stałych, celowych jak i okresowych (zasiłków stałych o 16%, celowych o 5%, okresowych o 9%),
- w gminie Gąsawa istotnie zmniejszyła się tylko liczba świadczeniobiorców zasiłków okresowych (o 28%), natomiast zasiłki stałe oraz celowe pobierała w 2019 roku podobna liczba osób jak dwa lata wcześniej,
- w gminie Barcin widocznie zmniejszeniu uległa liczba osób pobierających wszystkie rodzaje zasiłków (w przypadku zasiłków stałych o 24%, celowych o 30%, natomiast okresowych o 21%).

Tabela 11. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina Żnin			
rodzaj zasiłku	2017	2018	2019
stały	131	139	129
celowy	526	441	381
okresowy	520	468	396
gmina Rogowo			
rodzaj zasiłku	2017	2018	2019
stały	16	15	12
celowy	107	115	101
okresowy	86	70	58
gmina Łabiszyn			
rodzaj zasiłku	2017	2018	2019
stały	75	79	74
celowy	351	284	296
okresowy	340	265	223
gmina Janowiec Wielkopolski			
rodzaj zasiłku	2017	2018	2019
stały	64	58	54
celowy	208	212	197
okresowy	173	176	157

33 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

gmina Gąsawa			
rodzaj zasiłku	2017	2018	2019
stały	15	15	15
celowy	68	62	63
okresowy	67	50	48
gmina Barcin			
rodzaj zasiłku	2017	2018	2019
stały	55	47	42
celowy	338	249	238
okresowy	165	110	130

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 322 osobom z gminy Żnin, 34 osobom z gminy Rogowo, 167 osobom z gminy Łabiszyn, 65 osobom z gminy Janowiec Wielkopolski, 48 osobom z gminy Gąsawa oraz 200 osobom z gminy Barcin. Świadczenie niepieniężne z kolei przyznane zostało w omawianym roku 483 osobom z gminy Żnin, 175 osobom z gminy Rogowo, 223 osobom z gminy Łabiszyn, 151 osobom z gminy Janowiec Wielkopolski, 75 osobom z gminy Gąsawa oraz 174 osobom z gminy Barcin. W stosunku do roku ubiegłego spadek liczby świadczeniobiorców zasiłków pieniężnych odnotowany został w gminie Żnin, Rogowo, Łabiszyn oraz Barcin. Zmniejszenie się liczby osób pobierających świadczenie niepieniężne widoczne jest natomiast w każdej z poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego.

Tabela 12. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane mieszkańcom gmin Powiatu Żnińskiego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku

gmina Żnin		
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	280	233
niepieniężne	558	483
gmina Rogowo		
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	53	34
niepieniężne	185	175
gmina Łabiszyn		
rodzaj świadczenia	2018	2019

34 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

pieniężne	197	167
niepieniężne	285	223
gmina Janowiec Wielkopolski		
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	48	65
niepieniężne	170	151
gmina Gąsawa		
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	44	48
niepieniężne	95	75
gmina Barcin		
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	209	200
niepieniężne	202	174

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie zawarł umowę z Kujawsko-Pomorskim Zarządem Wojewódzkim Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Bydgoszczy o współpracy w zakresie nieodpłatnej dystrybucji gotowych artykułów spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) realizowanego w Podprogramie 2019. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Janowcu Wielkopolskim współpracuje z Wielkopolskim Bankiem Żywności w Poznaniu. Mieszkańcy gminy objęci są pomocą żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. W 2018 roku Ośrodek przystąpił do realizacji zadań z zakresu dystrybucji artykułów spożywczych dla osób najbardziej potrzebujących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie pozyskuje żywność dla najuboższych mieszkańców również w ramach współpracy z Wielkopolskim Bankiem Żywności w Poznaniu. Przez cały rok Ośrodek zajmuje się zbiórką odzieży oraz sprzętu gospodarstwa domowego dla osób potrzebujących.

OPS-y gmin należących do Powiatu Żnińskiego były również organizatorami wycieczki letniej dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin najuboższych.

35 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2019 roku świadczenie pieniężne w formie dodatków mieszkaniowych otrzymało 378 gospodarstw domowych w gminie Żnin, 76 w gminie Rogowo, 72 w gminie Łabiszyn, 82 w gminie Janowiec Wielkopolski, 25 w gminie Gąsawa oraz 266 w gminie Barcin. Łącznie we wszystkich gminach Powiatu Żnińskiego od 2017 roku widoczny jest trend spadkowy w zakresie liczby gospodarstw domowych objętych tą formą pomocy.

Tabela 13. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w poszczególnych gminach Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	459	423	378
gmina Rogowo	94	85	76
gmina Łabiszyn	114	89	72
gmina Janowiec Wielkopolski	155	170	82
gmina Gąsawa	33	32	25
gmina Barcin	251	301	266
razem	1 106	1 100	899

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Kolejną analizowaną kwestią jest wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym. Na jego wartość składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w Powiecie Żnińskim (wartość uśredniona) na wyższym poziomie, niż ma to miejsce na terenie całego województwa kujawsko-pomorskiego. Jest to pozytywny aspekt, ponieważ im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja gminy jest korzystniejsza. Aby porównać wszystkie poziomy administracyjne względem siebie, dla województwa przyjęto wartość bazową – „zero”. Rozpatrując wskaźniki barometrów ubóstwa z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Żnińskiego możemy zauważyć, że najkorzystniejsza sytuacja jest w gminie Gąsawa – tam wskaźnik przyjmuje wartość 0,82, natomiast najgorsza w gminie Łabiszyn, w której wskaźnik jest ujemny i wynosi – 0,57.

36 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminach należących do Powiatu Żnińskiego oraz województwie kujawsko-pomorskim w 2019 roku

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

3.2. BEZROBOCIE

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci

37 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku bezrobocie jako powód udzielania pomocy i wsparcia OPS znalazło się w gminie Żnin na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W gminie Łabiszyn, Gąsawa oraz Barcin uplasowało się z kolei na drugim miejscu, a w gminie Janowiec Wielkopolski i Rogowo na pierwszym.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS-ów na terenie gmin Powiatu Żnińskiego z powodu bezrobocia, kształtowała się na poziomie 1 094. Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć tendencję spadkową w zakresie liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu – łącznie we wszystkich gminach liczba rodzin zmalała o 27%.

Tabela 14. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	457	375	297
gmina Rogowo	155	150	144
gmina Łabiszyn	393	315	267
gmina Janowiec Wielkopolski	210	190	176
gmina Gąsawa	81	77	65
gmina Barcin	206	146	145
razem	1 502	1 253	1 094

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę zarejestrowanych w PUP mieszkańców Powiatu Żnińskiego oraz wchodzących w jego skład gmin, a także ich udział w ogólnej liczbie ludności poszczególnych gmin. Z danych źródłowych wynika, że pod koniec 2019 roku w PUP zarejestrowanych było ogółem 686 mieszkańców gminy Żnin, 241 gminy Rogowo, 314 gminy Łabiszyn, 385 gminy Janowiec Wielkopolski, 230 gminy Gąsawa oraz 434 gminy Barcin. Udział zarejestrowanych w PUP mieszkańców poszczególnych gmin w ogólnej liczbie ludności prezentuje się dla każdej z gmin podobnie – w gminie Żnin,

38 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Łabiszyn oraz Barcin jest to 3%, natomiast w pozostałych 4%. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest niewielka tendencja spadkowa w zakresie udziału mieszkańców Powiatu Żnińskiego zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności – w stosunku do roku ubiegłego spadek kształtuje się na poziomie 1 pp. Warto zaznaczyć, że mieszkańcy terenów wiejskich stanowią większą część spośród wszystkich zarejestrowanych w PUP mieszkańców powiatu i z roku na rok ich udział zwiększa się (w 2019 roku - 63%, w 2018 roku - 62%, w 2017 roku - 60%).

Tabela 15. Mieszkańcy Powiatu Żnińskiego i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w PUP oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
gmina Żnin	871	4	757	3	686	3
gmina Rogowo	300	4	266	4	241	4
gmina Łabiszyn	450	5	406	4	314	3
gmina Janowiec Wielkopolski	450	5	383	4	385	4
gmina Gąsawa	276	5	249	5	230	4
gmina Barcin	649	4	567	4	434	3
ogółem	2 996	4	2 628	4	2 290	3
ogółem zamieszkali na wsi	1 824	3	1 629	2	1 431	2

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie

Poniższa tabela prezentuje liczbę kobiet zamieszkujących gminy Powiatu Żnińskiego zarejestrowanych w PUP oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców danej gminy. Zebrany materiał badawczy pokazuje, że pod względem płci, w każdej gminie dominują kobiety. W całym powiecie stanowiły one 68% ogółu, a największy udział miały one w gminie Łabiszyn (72%), natomiast najmniejszy w gminie Żnin (65%).

Tabela 16. Liczba kobiet zamieszkujących gminy Powiatu Żnińskiego zarejestrowanych w PUP oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców danej gminy na przestrzeni lat 2017–2019 (stan na koniec roku)

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba kobiet	%	liczba kobiet	%	liczba kobiet	%
gmina Żnin	575	66	500	66	445	65
gmina Rogowo	223	74	186	70	168	70
gmina Łabiszyn	279	62	260	64	225	72
gmina Janowiec Wielkopolski	309	69	255	67	266	69
gmina Gąsawa	187	68	178	72	156	68
gmina Barcin	447	69	398	70	288	66
ogółem	2 020	67	1 777	68	1 548	68
ogółem zamieszkałe na wsi	1 265	69	1 126	69	993	69

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. W poniższej tabeli przedstawiona została liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP zamieszkujących Powiat Żniński będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności.

Prezentowane dane wskazują na to, że udział osób bezrobotnych do 25, 30 roku życia oraz mających powyżej 50 lat, a także udział osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, niepełnosprawnych, bez doświadczenia zawodowego i kwalifikacji utrzymuje się na przestrzeni ostatnich trzech lat na względnie stałym poziomie. Warto zaznaczyć jednak, że osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia to co piąty zarejestrowany w PUP mieszkaniec powiatu. Jak wynika z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, w 2019 roku w żłobkach znajdujących się na terenie powiatu brakowało dla dzieci 9,67 miejsc (średnia).

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. W Powiecie Żnińskim widoczna jest pozytywna tendencja - udział osób długotrwale bezrobotnych w przeciągu ostatnich lat uległ zmniejszeniu (o 9 pp. w stosunku do 2017 roku). Na szczególną uwagę zasługuje

40 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

jednak fakt, że pomimo spadku osoby długotrwale bezrobotne, stanowią znaczny odsetek spośród wszystkich osób bezrobotnych – średnio co drugi zarejestrowany w PUP mieszkańców był osobą długotrwale bezrobotną.

Tabela 17. Mieszkańcy Powiatu Żnińskiego zarejestrowani w PUP w podziale na poszczególne kategorie oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w latach 2017-2019 (stan na koniec roku)

kategorie osób bezrobotnych	2017		2018		2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 30 roku życia	784	26	727	28	600	26
powyżej 25 roku życia	384	13	326	12	308	13
powyżej 50 roku życia	724	24	615	23	556	24
długotrwale bezrobotni	1 823	61	1 430	54	1 190	52
bez kwalifikacji zawodowych	860	29	760	29	692	30
bez doświadczenia zawodowego	458	15	411	16	348	15
niepełnosprawni	93	3	66	3	73	3
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż.	637	21	563	21	488	21
korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	54	2	28	1	44	2

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie

PUP od lat realizuje programy i projekty aktywizacji zawodowej dla mieszkańców. W 2019 roku rozpoczęto realizację dwóch programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznej (EFS):

- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Żnińskim (w ramach projektu udzielono w 2019 roku wsparcia 221 osobom, skierowano na staż 150 osób, na szkolenia 11 osób, 20 osobom przyznano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, 31 osobom bon na zasiedlenie oraz 9 osobom zrefundowano koszty wyposażenia lub doposażenia stanowisku pracy dla 9 pracowników),
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Powiecie Żnińskim (w ramach projektu w 2019 roku udzielono wsparcia 144 osobom, skierowano na staż 76 osób, 43 osobom przyznano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, zrefundowano koszty wyposażenia lub

41 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

doposażenia stanowiska pracy dla 17 osób, a skierowano na szkolenia 17 osób),

- Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych zamieszkujących na wsi dofinansowany ze środków Rezerwy Ministra (w ramach programów zaktywizowanych zostało 28 osób zamieszkujących tereny wiejskie).

Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców Powiatu Żnińskiego biorących udział w poszczególnych formach aktywizacji osób bezrobotnych. W 2019 roku najwięcej osób rozpoczęło udział w stażu (244 osoby) oraz robotach publicznych (126 osób), natomiast najmniej podjęło zatrudnienie w ramach bonu zatrudnieniowego (6 osób). Jednocześnie możemy zauważyć, że na przestrzeni ostatnich 3 lat zmniejszyła się liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych, podejmujących pracę dzięki refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego oraz bonu zatrudnieniowego, a także liczba osób biorących udział w stażach i pracach społecznych.

Tabela 18. Liczba mieszkańców Powiatu Żnińskiego rozpoczynających udział w poszczególnych formach aktywizacji osób bezrobotnych w latach 2017-2019

forma wsparcia	2017	2018	2019
prace interwencyjne	103	87	75
roboty publiczne	239	194	126
podjęcie działalności gospodarczej	74	56	64
podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	87	62	43
podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu za zasiedlenie	37	36	30
podjęcie pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	15	12	6
szkolenia	27	26	79
staże	548	287	244
prace społecznie użyteczne	89	50	53
inne	141	30	20

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie

W 2019 roku z porad indywidualnych w ramach poradnictwa zawodowego skorzystało 748 osób, z porad grupowych 212 osób, indywidualne informacje zawodowe otrzymały 1 233 osoby, natomiast w grupowych spotkaniach informacyjnych uczestniczyło 291 osób. W analizowanym okresie zmniejszyła się liczba mieszkańców

42 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

biorących udział w spotkaniach grupowych, natomiast zwiększyła liczba osób korzystających z porad grupowych oraz indywidualnych informacji zawodowych.

Tabela 19. Liczba mieszkańców Powiatu Żnińskiego korzystających z usług poradnictwa zawodowego w latach 2017-2019

forma poradnictwa zawodowego	2017	2018	2019
porady indywidualne	871	703	748
porady grupowe	151	174	212
indywidualne informacje zawodowe	823	730	1 233
grupowe spotkania informacyjne	729	372	291

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie

W 2019 roku, podobnie jak w ubiegłych latach, PCPR przystąpiło do realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy społecznej w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Do PCPR wpłynęło 46 wniosków.

Pracownicy PCPR brali udział w następujących spotkaniach dotyczących promowania realizowanych zadań w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej:

- Powiatowe Targi Pracy i Edukacji,
- „Osoba niepełnosprawna a rynek pracy”,
- „ABC Rynku Pracy”,
- Elektroniczny system SOW – System Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON.

3.3. BEZDOMNOŚĆ

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie niezameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych”. Jednak jak podkreśla wielu badaczy, bezdomność jest przede wszystkim zjawiskiem społecznym, niepoddającym się opisowi w kategoriach czysto prawniczych. Ani formalne prawo do zamieszkania w danym lokalu ani brak tego prawa nie przesądzają, bowiem niczego w kwestii bezdomności. Możliwe są sytuacje, gdy konflikty rodzinne uniemożliwiają faktyczne współzamieszkiwanie w lokalu, w którym jest się zameldowanym, lub też zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych pomimo braku zameldowania i formalnego prawa

43 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

do zamieszkiwania w danym lokalu. Bezdomność to w dzisiejszych czasach problem, który dotyczy wszystkich krajów na świecie. Nie ma znaczenia czy są to państwa biedne, czy bogate. Bezdomni żyją wszędzie. Każdy kraj stara się w miarę możliwości radzić sobie z tym problemem.

W 2019 roku z powodu bezdomności w całym Powiecie Żnińskim OPS-y udzieliły pomocy łącznie 41 rodzinom, w tym 20 z gminy Żnin, 3 z gminy Rogowo, 5 z gminy Janowiec Wielkopolski, 1 z gminy Gąsawa oraz 12 z gminy Barcin. W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek liczby rodzin, które otrzymały pomoc i wsparcie z tego powodu o 10 rodzin, natomiast w porównaniu z 2018 rokiem dostrzegalny jest wzrost o 4 rodziny.

Tabela 20. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w gminach wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	17	18	20
gmina Rogowo	3	0	0
gmina Łabiszyn	6	4	3
gmina Janowiec Wielkopolski	3	2	5
gmina Gąsawa	1	0	1
gmina Barcin	21	13	12
razem	51	37	41

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Zapewnianie wsparcia osobom pozbawionym schronienia jest jednym z obowiązkowych zadań własnych gminy. MOPS w Żninie podpisał porozumienie z Kujawsko-Pomorskim Stowarzyszeniem Pomocy Bliźniemu „JUDYM” w Kołaczku w celu zapewnienia tymczasowego schronienia 2 osobom bezdomnym w noclegowni. W ramach współpracy z Pałuckim Centrum Zdrowia w Żninie w zakresie niwelowania skutków bezdomności, prowadzono wymianę informacji ze środowiskiem lekarskim i pielęgniarskim oraz przygotowywano bezdomnym, również z ościennych gmin, zestawy odzieżowe odpowiednie do danej pory roku. Ponadto osoby bezdomne były kierowane do punktu jadłodajni celem spożycia ciepłego posiłku.

3.4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁE LUB CIĘŻKIE CHOROBY

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2019 roku niepełnosprawność jako powód udzielania pomocy i wsparcia OPS znalazło się na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Barcin, natomiast na czwartym miejscu w gminie Gąsawa, Łabiszyn, Żnin, Rogowo oraz Janowiec Wielkopolski.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS na terenie gmin Powiatu Żnińskiego z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 717. W stosunku do 2017 roku nastąpił zatem spadek ich liczby o 15%.

Tabela 21. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	350	327	297
gmina Rogowo	45	42	38
gmina Łabiszyn	143	128	129
gmina Janowiec Wielkopolski	94	85	80
gmina Gąsawa	32	38	32
gmina Barcin	183	152	141
razem	847	772	717

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka. Łącznie we wszystkich gminach

45 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Powiatu Żnińskiego w 2017 roku przyznano 4 794 świadczenia, w 2018 roku liczba świadczeń wynosiła 5 003, z kolei w 2019 roku kształtowała się na poziomie 4 904 świadczeń. W stosunku do 2017 roku liczba przyznanych świadczeń uległa zatem zwiększeniu.

Tabela 22. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	1 558	1 625	1 528
gmina Rogowo	908	872	798
gmina Łabiszyn	617	655	644
gmina Janowiec Wielkopolski	438	506	485
gmina Gąsawa	238	275	265
gmina Barcin	1 035	1 070	1 184
razem	4 794	5 003	4 904

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W porównaniu do 2017 roku, łącznie we wszystkich gminach Powiatu Żnińskiego (z wyjątkiem gminy Rogowo ze względu na brak danych), liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności uległa zmniejszeniu. W 2017 roku przyznano 7 954 świadczenia, w 2018 roku – 7 623, natomiast w 2019 roku – 7 645.

Tabela 23. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	3 212	3 127	3 079
gmina Rogowo	b.d.	b.d.	b.d.
gmina Łabiszyn	817	827	888
gmina Janowiec Wielkopolski	1 291	1 175	1 151
gmina Gąsawa	518	512	547
gmina Barcin	2 116	1 982	1 980
razem	7 954	7 623	7 645

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku przyznano łącznie 6 007 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 roku – 6 046 świadczeń, natomiast w 2019 roku – 6 143.

46 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzegalne jest stopniowe zwiększanie się liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie. W porównaniu do 2017 roku wzrost kształtuje się jednak na stosunkowo niskim poziomie - 2%.

Tabela 24. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	1 800	1 918	2 043
gmina Rogowo	546	556	589
gmina Łabiszyn	1 088	1 100	1 096
gmina Janowiec Wielkopolski	717	719	677
gmina Gąsawa	413	426	392
gmina Barcin	1 443	1 327	1 346
razem	6 007	6 046	6 143

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku długotrwała lub ciężka choroba jako powód udzielania pomocy i wsparcia OPS znalazła się na pierwszym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Barcin, na drugim miejscu w gminie Żnin, natomiast na trzecim miejscu w gminie Łabiszyn, Gąsawa, Rogowo oraz Janowiec Wielkopolski.

W 2019 roku łączna liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS na terenie gmin Powiatu Żnińskiego z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby kształtowała się na poziomie 1 027. W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek ogólnej liczby rodzin o 9%, z kolei w porównaniu do roku ubiegłego o 7%.

47 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Tabela 25. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	477	452	386
gmina Rogowo	42	53	63
gmina Łabiszyn	199	207	205
gmina Janowiec Wielkopolski	106	123	115
gmina Gąsawa	53	60	53
gmina Barcin	229	201	205
razem	1 106	1 096	1 027

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

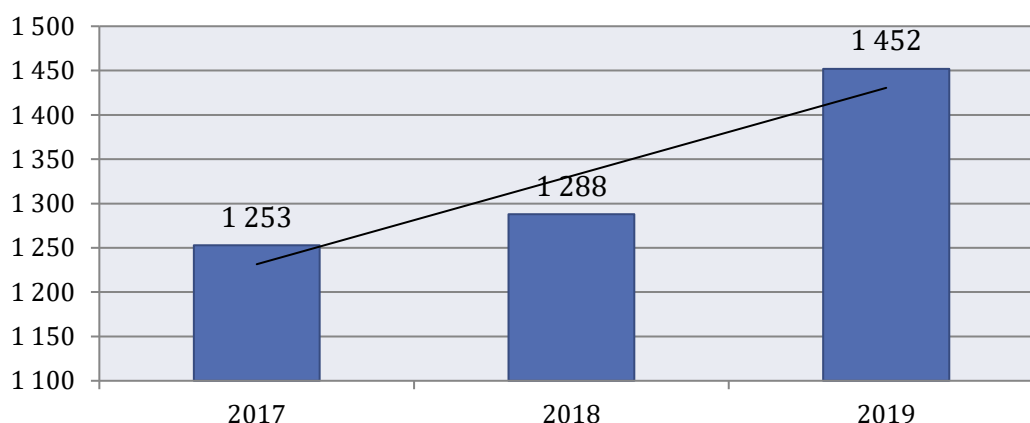
Istotnym wsparciem dla osób niepełnosprawnych z Powiatu Żnińskiego są środowiskowe domy samopomocy, które funkcjonują w Barcinie oraz Żninie. ŚDS są dziennymi ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, tj. przewlekle chorych psychicznie (typ A), upośledzonych umysłowo (typ B) i wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (typ C), niewymagających leczenia szpitalnego bądź opieki stacjonarnej, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej. ŚDS w Żninie przeznaczony jest dla 35 osób. Swoim zasięgiem działania obejmuje wszystkie gminy Powiatu Żnińskiego. W zajęciach organizowanych przez Dom uczestniczą osoby kierowane na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie. W ŚDS w Barcinie dostępnych jest z kolei 40 miejsc, natomiast w 2019 roku w zajęciach uczestniczyły 44 osoby (o 2 więcej niż w roku poprzednim).

POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności zajmuje się orzekaniem dla celów pozarentowych o niepełnosprawności osób do 16 roku życia oraz o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia. Dla mieszkańców z terenu Powiatu Żnińskiego usługi te świadczy Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie.

W 2019 roku Zespół wydał łącznie 1 452 orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych. Możemy zauważyć, że z roku na rok liczba wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie orzeczeń ulegała zwiększeniu – w stosunku do 2017 roku ich liczba wzrosła o 199, tj. 16%.

Wykres 8. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie orzeczeń o zaliczeniu mieszkańców Powiatu Żnińskiego do osób niepełnosprawnych w latach 2017-2019

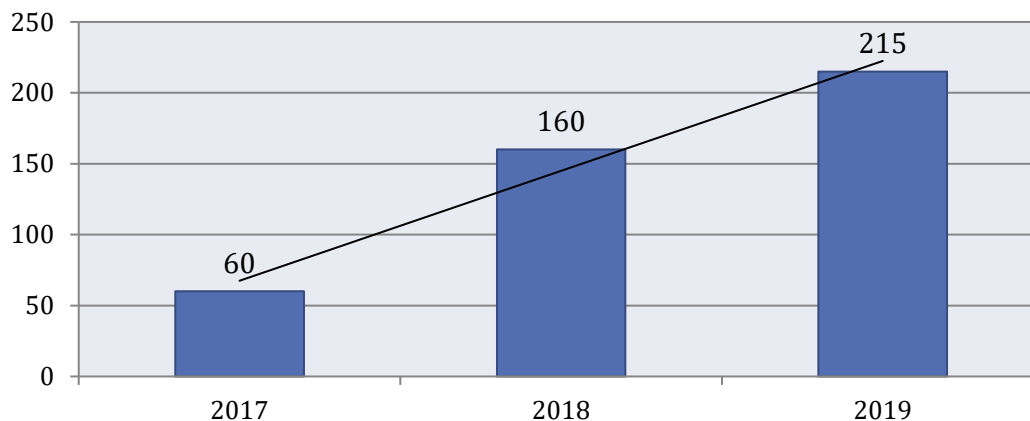

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

Osoby, które posiadają dokument potwierdzający niepełnosprawność mają możliwość ubiegania się o legitymacje osoby niepełnosprawnej, dzięki której zyskują pewne uprawnienia, na przykład ulgę w przejazdach środkami komunikacji publicznej. Liczbę wydanych legitymacji na przestrzeni ostatnich lat przedstawia poniższy wykres. Jak wynika z prezentowanych danych, w omawianych latach ich liczba uległa zwiększeniu. W 2017 roku wydano 60 legitymacji, w 2018 roku prawie trzykrotnie więcej (160), natomiast w 2019 roku o 55 więcej niż w 2018 roku (215).

49 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

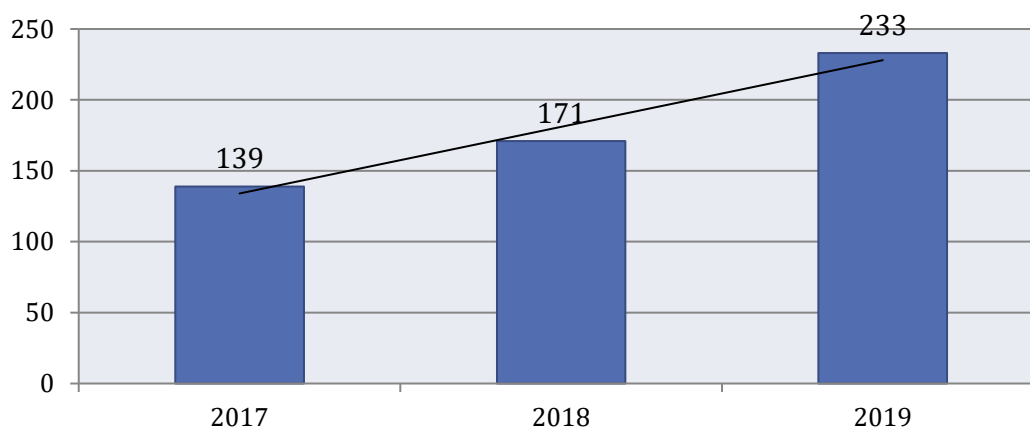
Wykres 9. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie legitymacji osoby niepełnosprawnej mieszkańcom Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

Na wykresie znajdującym się poniżej przedstawiona została liczba wydanych w latach 2017-2019 przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie kart parkingowych niepełnosprawnym mieszkańcom Powiatu Żnińskiego. Podobnie jak w przypadku wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych oraz wydanych legitymacji, zwiększeniu na przestrzeni ostatnich trzech lat uległa także liczba wydanych kart parkingowych. Widoczny jest wzrost ze 139 w 2017 roku do 233 w 2019 roku (68%).

Wykres 10. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie kart parkingowych niepełnosprawnym mieszkańcom Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Osoby z niepełnosprawnościami często czują się wyobcowane i odsunięte od udziału w życiu społecznym. Ograniczenia utrudniające bądź wręcz uniemożliwiające korzystanie z przysługujących im praw do zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi, stanowią problem równie istotny, co trudności z rehabilitacją zawodową.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się i w dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Do najważniejszych form aktywności wspomagających proces rehabilitacji społecznej zalicza się:

- uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych,
- uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej,
- uczestnictwo w zespołach ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo,
- uczestnictwo w imprezach integracyjnych o charakterze sportowym lub kulturalnym.

W 2019 roku Powiat Żniński otrzymał środki finansowe PFRON w łącznej wysokości 1 186 129,00 zł. Te środki finansowe nie pozwoliły jednak (podobnie jak w latach poprzednich) na zabezpieczenie wszystkich potrzeb osób niepełnosprawnych zgodnie z ich oczekiwaniami.

W 2019 roku do PCPR wpłynęły 2 wnioski o dofinansowanie do stażu dla osoby niepełnosprawnej. Przyznano je natomiast 1 osobie na kwotę 9 294,53 zł. W 2018 roku o dofinansowanie ubiegała się 1 osoba, natomiast w 2017 roku 4 mieszkańców powiatu (wypłacono je 3 osobom).

51 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Tabela 26. Liczba osób objętych rehabilitacją zawodową przy udziale środków PFRON w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
złożone wnioski	4	1	2
wypłacone dofinansowanie	3	1	1

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

W 2019 roku w ramach rehabilitacji społecznej osoby niepełnosprawne z Powiatu Żnińskiego otrzymały dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (przyznano 106 osobom), dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (przyznano 437 osobom), dofinansowanie do organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki (przyznano 65 osobom), dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych (przyznano 68 osobom) oraz dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny (przyznano 4 osobom). Poniższa tabela przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowania na przestrzeni ostatnich trzech lat. W porównaniu do poprzednich lat wzrosła liczba osób objętych dofinansowaniem do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Tabela 27. Liczba osób objętych rehabilitacją społeczną przy udziale środków PFRON w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	57	63	106
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	533	510	441
dofinansowanie do organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki	295	65	65
dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	34	63	68

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

Osoby posiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, ze wskazaniem do terapii zajęciowej, mogą ubiegać się o rehabilitację w ramach warsztatu terapii zajęciowej w celu zdobycia samodzielności, umiejętności i kwalifikacji umożliwiających w efekcie podjęcie pracy. Na terenie Powiatu Żnińskiego znajduje się jeden WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej „Promyk” Ligi Kobiet Polskich Koło w Żninie przy Kujawsko-Pomorskim Oddziale Wojewódzkim w Bydgoszczy. W 2019 roku w zajęciach uczestniczyło 35 osób, w tym 15 kobiet. W 2017 i 2018 roku w zajęciach WTZ brała udział taka sama liczba osób.

W 2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie podobnie jak w latach ubiegłych przystąpił do realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”. W 2019 roku do PCPR wpłynęło 46 wniosków. Przeznaczono na realizację tych zadań 173 529,77 zł – wykonanie zakładanych środków kształtowało się na poziomie 79,14%.

Działaniami na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Żnińskim zajmuje się również Powiatowa Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych powołana w 2017 roku przez Starostę Żnińskiego. Rada zajmuje się inspirowaniem przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych, a także opiniowaniem powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, oceną realizacji programów i opiniowaniem projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych jest Powiatowa Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego i Urządzeń Pomocniczych. Dla mieszkańców wszystkich gmin Powiatu Żnińskiego bezpłatnie udostępniane są urządzenia pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.

W ramach realizacji rządowego programu „Za życiem” w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Żninie został powołany Wiodący Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy, którego celem działalności jest kompleksowe wsparcie dzieci zagrożonych niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do trzeciego roku życia.

3.5. UZALEŻNIENIA

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę, jeśli spełnia trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny⁸. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Poniżej przedstawione zostały miejsca znajdujące się na terenie Powiatu Żnińskiego, gdzie jego mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

Rysunek 5. Pomoc w przypadku problemu uzależnień na terenie Powiatu Żnińskiego

Źródło: opracowanie własne

⁸ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

54 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

W 2019 roku z powodu alkoholizmu z pomocy i wsparcia ośrodków pomocy społecznej skorzystało łącznie 180 mieszkańców gmin Powiatu Żnińskiego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z omawianego powodu łącznie we wszystkich gminach należących do powiatu uległa spadkowi. W stosunku do 2017 roku ich liczba zmniejszyła się o 27%. Największy spadek odnotowany został w gminie Łabiszyn (45%).

Tabela 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia OPS z powodu alkoholizmu w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	59	50	44
gmina Rogowo	7	6	9
gmina Łabiszyn	74	64	41
gmina Janowiec Wielkopolski	24	23	23
gmina Gąsawa	3	5	3
gmina Barcin	80	60	60
razem	247	208	180

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również działania podejmowane przez GKRPA, w ramach przysługujących im uprawnień.

Według stanu na koniec 2019 roku GKRPA w gminie Żnin, Rogowo, Gąsawa i Janowiec Wielkopolski liczyła 5 członków, natomiast w gminie Barcin i Łabiszyn 9 członków. Dane dotyczące działań GKRPA w gminach należących do Powiatu Żnińskiego podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela. Jak wynika z prezentowanych danych w gminie Rogowo oraz Gąsawa nie podjęto czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia wobec żadnej osoby. Nie wystąpiono także do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (w przeciwieństwie do lat ubiegłych). W gminie Żnin, Rogowo, Łabiszyn oraz Gąsawa widoczne jest znaczne zmniejszenie liczby osób, w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia.

Tabela 29. Działania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach należących do Powiatu Żnińskiego wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

gmina Żnin			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	34	16
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	7	4	1
gmina Rogowo			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	17	18	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	1	0
gmina Łabiszyn			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	52	46	29
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	3	3
gmina Janowiec Wielkopolski			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	33	36	39
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	2	7
gmina Gąsawa			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	2	5	0
liczba osób, wobec których wystąpiono, do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	5	0

gmina Barcin			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	b.d.	b.d.	15
liczba osób, wobec których wystąpiono, do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	b.d.	b.d.	4

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane dotyczące działalności punktów informacyjno-konsultacyjnych. Znajdują się one w każdej z gmin Powiatu Żnińskiego. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w gminie Żnin w ciągu 2019 roku czynny był 24 godziny w miesiącu, w gminie Rogowo – 120 godzin, w gminie Janowiec Wielkopolski – 71 godzin, w gminie Łabiszyn – 30 godzin, natomiast w gminie Gąsawa – 16 godzin. W Punktach pomoc i wsparcie uzyskują osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, a także osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc.

Szczegółowe dane dotyczące liczby osób, którym udzielono porad w punktach informacyjno-konsultacyjnych w gminach należących do Powiatu Żnińskiego prezentuje poniższa tabela. Możemy zauważyć, że w większości gmin więcej porad udzielano mieszkańcom z problemem alkoholowym, niż dorosłym członkom ich rodzin. Wyjątek stanowi gmina Łabiszyn oraz Gąsawa, w których widoczne jest większe zapotrzebowanie na pomoc dla rodzin osób z problemem alkoholowym. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zwiększyła się liczba osób z problemem alkoholowym, którym udzielono porad w gminie Żnin oraz Janowiec Wielkopolski. Spadek dostrzegalny jest natomiast w gminie Rogowo, Łabiszyn oraz Gąsawa.

57 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Tabela 30. Liczba osób, którym udzielono porad w Punktach Informacyjno-Konsultacyjnych w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

gmina Żnin			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom z problemem alkoholowym	57	55	71
dorosłych członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym	8	7	8
gmina Rogowo			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom z problemem alkoholowym	29	27	22
dorosłych członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym	23	21	8
gmina Łabiszyn			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom z problemem alkoholowym	52	46	44
dorosłych członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym	94	69	73
gmina Janowiec Wielkopolski			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom z problemem alkoholowym	42	32	52
dorosłych członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym	6	10	12
gmina Gąsawa			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom z problemem alkoholowym	10	23	12
dorosłych członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym	9	10	30
gmina Barcin			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom z problemem alkoholowym	b.d.	b.d.	1 568
dorosłych członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym	b.d.	b.d.	121

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Grupy samopomocowe dla osób uzależnionych oraz ich rodzin funkcjonują prawie we wszystkich gminach Powiatu Żnińskiego. Nie ma ich jedynie w gminie Barcin. W większości gmin działa samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym. Nie ma natomiast żadnej grupy wsparcia dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA).

Tabela 31. Grupy samopomocowe dla osób uzależnionych i ich rodzin funkcjonujące na terenie poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego (stan na koniec 2019 roku)

gmina	wyszczególnienie
gmina Żnin	– samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA) – samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon)
gmina Rogowo	– samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA)
gmina Łabiszyn	– samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA) – samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon)
gmina Janowiec Wielkopolski	– samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA)
gmina Gąsawa	– samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA)
gmina Barcin	– brak

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

GKRPA zajmuje się również profilaktyką zachowań ryzykownych. W 2019 roku przeprowadzono programy rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN w gminie Rogowo (120 uczniów uczestniczących oraz 3 nauczycieli), Gąsawa (150 uczniów i 5 nauczycieli) oraz w gminie Łabiszyn (1 058 uczniów, 118 nauczycieli oraz 687 rodziców). W pozostałych gminach nie realizowano programów rekomendowanych o udowodnionej skuteczności. Działaniami z zakresu profilaktyki problemowej w postaci szkoleń i warsztatów objęci byli rodzice i nauczyciele tylko w gminie Żnin (40 nauczycieli), w gminie Łabiszyn (347 rodziców i 110 nauczycieli) oraz w gminie Barcin (1 000 rodziców oraz 200 nauczycieli).

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINACH POWIATU ŻNIŃSKIEGO

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie wszystkich gmin Powiatu Żnińskiego wyniosła 45 633 291 zł (w kwocie tej nie brano pod uwagę gminy Barcin ze względu na brak danych za 2017 i 2018 rok). Na przestrzeni ostatnich lat łączna wartość sprzedanego alkoholu ulegała zwiększeniu.

Tabela 32. Łączna wartość sprzedanego na terenie Powiatu Żnińskiego alkoholu z podziałem na poszczególne gminy w latach 2017-2019 (w złotych)

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	20 220 309	21 843 482	22 903 114
gmina Rogowo	4 373 108	4 373 108	4 777 756
gmina Łabiszyn	7 664 207	7 864 124	8 442 784
gmina Janowiec Wielkopolski	5 237 081	5 836 881	6 258 122
gmina Gąsawa	3 156 749	3 467 913	3 251 515
gmina Barcin	b.d.	b.d.	13 355 911
razem (bez gminy Barcin)	40 651 454	43 385 508	45 633 291

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019. W stosunku do 2017 roku we wszystkich gminach dostrzegalny jest trend spadkowy w zakresie łącznej liczby punktów. W gminie Żnin kształtuje się na poziomie 12%, w gminie Rogowo – 10%, w gminie Łabiszyn – 6%, w gminie Janowiec Wielkopolski – 6%, natomiast w gminie Gąsawa – 3%.

Tabela 33. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina Żnin			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	80	72	70
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	36	30	32
łącznie	116	102	102

gmina Rogowo			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	21	22	20
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	10	0	8
łącznie	31	22	28
gmina Łabiszyn			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	25	28	24
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	7	11	6
łącznie	32	39	30
gmina Janowiec Wielkopolski			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	19	18	18
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	14	15	13
łącznie	33	33	31
gmina Gąsawa			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	17	17	16
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	17	17	17
łącznie	34	34	33
gmina Barcin			
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	b.d.	b.d.	32
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	b.d.	b.d.	12
łącznie	b.d.	b.d.	44

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

3.6. PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na

61 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

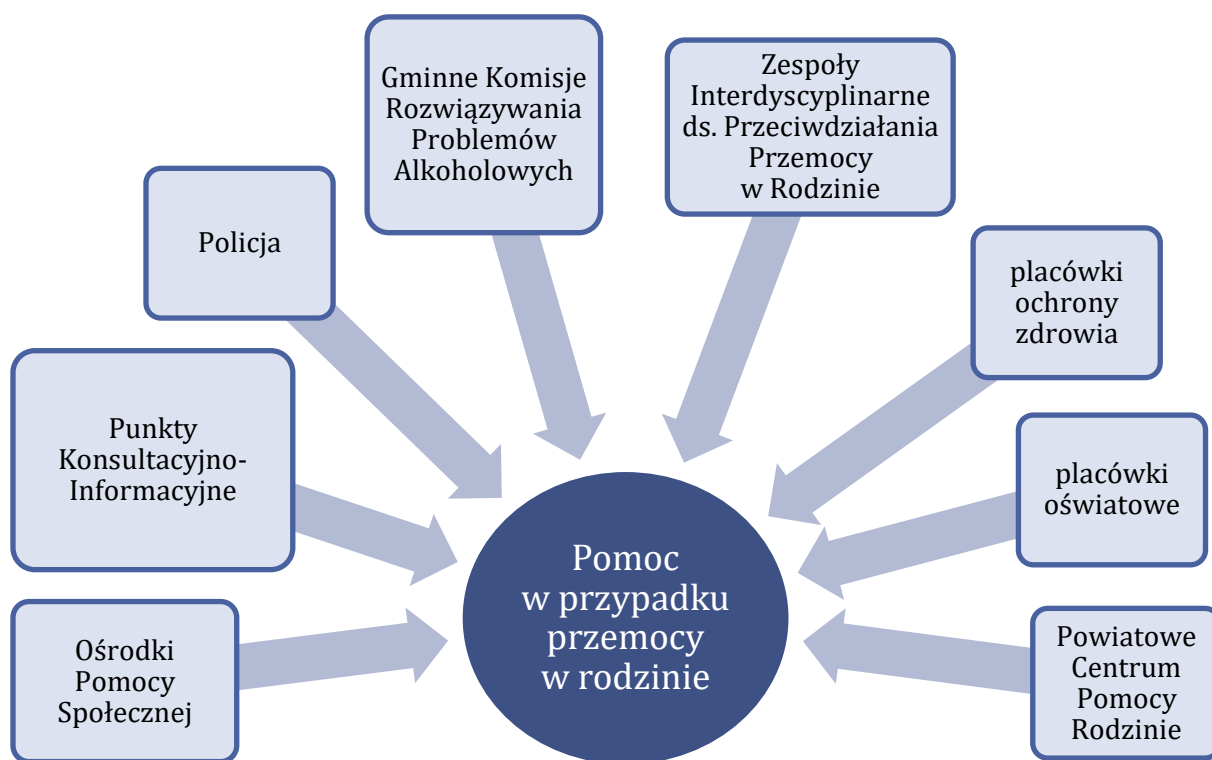
Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminach Powiatu Żnińskiego zajmują się ZI. W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych.

Celem działania ZI jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. ZI realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Poniżej przedstawione zostały miejsca na terenie Powiatu Żnińskiego, gdzie mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

Rysunek 6. Pomoc w przypadku problemu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Żnińskiego

Źródło: opracowanie własne

Dla mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego utworzona została Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia. Bezpłatną pomoc prawną i psychologiczną można uzyskać dzwoniąc pod numer 800 154 030. Linia jest otwarta codziennie w godzinach 17.00-21.00.

W 2018 roku PCPR realizował projekt „PRZEMOC BOLI” w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Projekt był skierowany do dzieci i młodzieży zagrożonej lub dotkniętej zjawiskiem przemocy w rodzinie z terenu Powiatu Żnińskiego. W ramach projektu zaprojektowano i rozpowszechniono materiały profilaktyczne dotyczące przemocy w rodzinie oraz zorganizowano obóz opiekuńczo-wychowawczy z programem socjoterapeutycznym. W 2018 roku PCPR dołączyło również do ogólnooświatowej koalicji na rzecz przeciwdziałania krzywdzeniu i przemocy wobec dzieci i młodzieży. W 2017 roku także podejmowane były działania w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. Zorganizowano obóz socjoterapeutyczny,

63 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

a dzieci i młodzież z Powiatu Żnińskiego objęta programem opracowała lokalną kampanię przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W 2018 roku w programie przeprowadzonym przez PCPR w Żninie brało udział 10 sprawców, jednak ostatecznie ukończyło go 4 uczestników, którzy otrzymali stosowne certyfikaty (podobnie jak w 2017 roku).

W 2019 roku z pomocy ośrodków pomocy społecznej na terenie Powiatu Żnińskiego z powodu przemocy w rodzinie skorzystało łącznie 59 rodzin, w 2018 roku 113, natomiast w 2017 roku 108. Oznacza to prawie dwukrotny spadek w stosunku do roku ubiegłego.

Tabela 34. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	63	81	35
gmina Rogowo	0	0	0
gmina Łabiszyn	22	10	6
gmina Janowiec Wielkopolski	2	12	9
gmina Gąsawa	3	0	0
gmina Barcin	18	10	9
razem	108	113	59

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieska Karta” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieska Karta” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania

64 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019. Jak wynika z załączonych danych, ich liczba z roku na rok maleje. W 2019 roku procedurą objęte były 242 rodziny, tj. o 4% mniej niż w roku ubiegłym i jednocześnie 13% mniej niż w roku 2017.

Tabela 35. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta” w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	97	81	100
gmina Rogowo	18	16	20
gmina Łabiszyn (do XI.2019)	43	38	24
gmina Janowiec Wielkopolski	30	32	32
gmina Gąsawa	17	14	15
gmina Barcin	72	72	51
łącznie	277	253	242

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych z Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego

3.7. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO, SAMOTNE RODZICIELSTWO

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,

6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie powiatu w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny.

Na poziomie gmin główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi OPS, który służy pomocą rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych dla nich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W poniższej tabeli zaprezentowana została liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019 z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Żnińskiego. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2019 roku korzystały 822 rodziny w gminie Żnin, 317 w gminie Rogowo, 440 w gminie Łabiszyn, 368 w gminie Janowiec Wielkopolski, 211 w gminie Gąsawa oraz 506 w gminie Barcin. W latach 2017-2019 dostrzegalna jest tendencja spadkowa jeśli chodzi o liczbę rodzin korzystających z tego typu świadczeń we wszystkich gminach należących do Powiatu Żnińskiego. W stosunku do 2017 roku w gminie Żnin liczba rodzin spadła o 3%, w gminie Rogowo o 7%, w gminie Łabiszyn o 17%, w gminie Janowiec Wielkopolski o 8%, w gminie Gąsawa o 11%, a w gminie Barcin o 14%. Największy spadek odnotowany został zatem w gminie Łabiszyn, a najmniejszy w gminie Żnin.

66 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Tabela 36. Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	849	845	822
gmina Rogowo	339	331	317
gmina Łabiszyn	529	469	440
gmina Janowiec Wielkopolski	399	403	368
gmina Gąsawa	236	234	211
gmina Barcin	584	556	506
łącznie	2 936	2 838	2 664

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchylił się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystało łącznie 610 osób z powiatu. W ostatnich latach liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego spadła w gminie Żnin, Łabiszyn, Gąsawa, Rogowo oraz Barcin. Największy spadek (w stosunku do 2017 roku) dostrzegalny jest w gminie Barcin (22%), natomiast najmniejszy w gminie Gąsawa (10%). Łącznie we wszystkich gminach Powiatu Żnińskiego liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego zmniejszyła się o 18%.

Tabela 37. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w podziale na poszczególne gminy należące do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	247	226	198
gmina Rogowo	58	49	46
gmina Łabiszyn	115	110	96
gmina Janowiec Wielkopolski	100	100	90
gmina Gąsawa	58	53	52
gmina Barcin	163	133	128
razem	741	671	610

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się w gminie Barcin na czwartym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W gminie Żnin, Gąsawa, Janowiec Wielkopolski, Łabiszyn oraz Rogowo uplasowała się natomiast na piątym miejscu.

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uległa łącznie we wszystkich gminach Powiatu Żnińskiego spadkowi. W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 498 rodzin z całego powiatu, natomiast w 2019 roku już tylko 397, co oznacza spadek o 20%. Rozpatrując liczbę rodzin, którym udzielona została pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na poszczególne gminy powiatu można stwierdzić, że w stosunku do 2017 roku wzrost odnotowany został tylko w gminie Rogowo (44%), Łabiszyn (6%) oraz Janowiec Wielkopolski (7%).

Tabela 38. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego we wszystkich gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	188	172	117
gmina Rogowo	16	23	23
gmina Łabiszyn	69	61	73
gmina Janowiec Wielkopolski	29	31	31
gmina Gąsawa	29	27	24
gmina Barcin	167	134	129
razem	498	448	397

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Kolejną analizowaną kwestią jest liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Żnińskiego. Wśród rodzin, które otrzymały pomoc i wsparcie z wyżej wymienionych powodów przeważają te, które są niepełne. W 2019 roku z pomocy korzystało 211 rodzin niepełnych oraz 69 rodzin wielodzietnych. W 2019 roku w gminie Żnin rodziny niepełne stanowiły 71% spośród wszystkich rodzin

68 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

otrzymujących wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W gminie Rogowo ich udział kształtował się na poziomie 39%, w gminie Łabiszyn - 53%, w gminie Janowiec Wielkopolski – 71%, w gminie Gąsawa – 75%, natomiast w gminie Barcin – 24%.

Tabela 39. Rodziny wielodzietne i niepełne, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na wszystkie gminy należące do Powiatu Żnińskiego w 2019 roku

gmina	rodziny niepełne	rodziny wielodzietne	ogółem
gmina Żnin	83	19	102
gmina Rogowo	9	4	13
gmina Łabiszyn	39	15	54
gmina Janowiec Wielkopolski	22	7	29
gmina Gąsawa	18	2	20
gmina Barcin	40	22	62
razem	211	69	280

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ośrodki pomocy społecznej realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku. Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2019 roku na terenie całego Powiatu Żnińskiego pracowało 14 asystentów rodziny, w tym 5 w gminie Żnin, 3 w gminie Barcin, 2 w gminie Łabiszyn i Janowiec Wielkopolski oraz 1 w gminie Rogowo oraz Gąsawa. W przedmiotowym roku zatrudnieni w ośrodkach pomocy społecznej asystenci rodziny obejmowali wsparciem łącznie 160 rodzin z powiatu. W stosunku do 2017 roku można dostrzec wzrost liczby rodzin przy jednoczesnym wzroście liczby zatrudnionych asystentów rodziny. Wzrost liczby rodzin kształtuje się na poziomie 12%.

Tabela 40. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017		2018		2019	
	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin
gmina Żnin	5	52	6	49	5	58
gmina Rogowo	1	8	1	8	1	8
gmina Łabiszyn	1	16	1	15	2	18
gmina Janowiec Wielkopolski	2	19	2	18	2	21
gmina Gąsawa	1	11	1	12	1	11
gmina Barcin	3	37	3	39	3	44
razem	13	143	14	141	14	160

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Rodziny z terenu Powiatu Żnińskiego mogą uzyskać specjalistyczną pomoc psychologiczną w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żninie. Poradnia jest placówką, która udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Rodzicom i nauczycielom udziela natomiast pomocy związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Poradnia prowadzi zajęcia warsztatowe dla dzieci i młodzieży o charakterze profilaktycznym, terapeutycznym, psychoedukacyjnym, rozwijające sferę emocjonalno-społeczną, a także odpowiada na propozycje i zapotrzebowanie przedszkoli i szkół.

Zorganizowaną działalność w celach zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w formie placówek wsparcia dziennego prowadzi na terenie Powiatu Żnińskiego 11 placówek prawie we wszystkich gminach. Wyjątek stanowi gmina Barcin. Poniższa tabela prezentuje liczbę dzieci uczęszczających do placówek w podziale na poszczególne gminy powiatu. W 2019 roku w zajęciach brało udział 237 dzieci i młodzieży, co jest wartością nieco mniejszą niż w roku ubiegłym i jednocześnie podobną do 2017 roku.

Tabela 41. Liczba placówek wsparcia dziennego i uczestników ich zajęć w poszczególnych gminach Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017		2018		2019	
	liczba placówek	liczba dzieci	liczba placówek	liczba dzieci	liczba placówek	liczba dzieci
gmina Żnin	6	110	6	109	6	108
gmina Rogowo	2	60	2	55	2	50
gmina Łabiszyn	1	50	1	44	1	45
gmina Janowiec Wielkopolski	1	14	1	14	1	14
gmina Gąsawa	0	0	1	20	1	20
razem	10	234	11	242	11	237

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

3.8. RODZINNA I INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA, OCHRONA SIEROCTWA, OCHRONA MACIERZYŃSTWA

Podstawowym celem działalności PCPR jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym; a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ustawy system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę i podział rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. W 2019 roku PCPR sprawował nadzór nad 42 rodzinami spokrewnionymi, w których przebywało pod koniec roku 66 dzieci, a także nad 28 rodzinami niezawodowymi z 36 dziećmi oraz 5 rodzinami zawodowymi z 28 dziećmi. Ponadto w 2 rodzinnych domach dziecka znajdowało się 14 dzieci. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczne jest systematyczne zwiększanie się liczby

71 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

rodzin zastępczych (o 14 rodzin w stosunku do 2017 roku) oraz przebywających w nich dzieci (łącznie o 37 osób).

Tabela 42. Liczba i podział rodzin zastępczych na terenie Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)

rodzina zastępcza	2017		2018		2019	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
spokrewniona	36	57	38	59	42	66
niezawodowa	23	33	22	28	28	36
zawodowa	3	10	4	15	5	28
RDD	1	7	2	13	2	14
razem	63	107	66	115	77	144

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Powiatu Żnińskiego obejmowała w 2019 roku 1 placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego oraz 2 Domy Dziecka w Kołdrąbiu (gmina Janowiec Wielkopolski). W 2019 roku w pierwszej Placówce opiekę zapewnioną miało 6 dzieci (spadek w stosunku do ubiegłych lat), natomiast w Domach Dziecka łącznie 53 dzieci (wzrost o 33% w porównaniu z 2017 rokiem). Pod koniec roku w Domach Dziecka przebywało razem 43 dzieci, przy czym statutowa liczba miejsc dla obu placówek wynosi 44.

Tabela 43. Liczba i podział instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

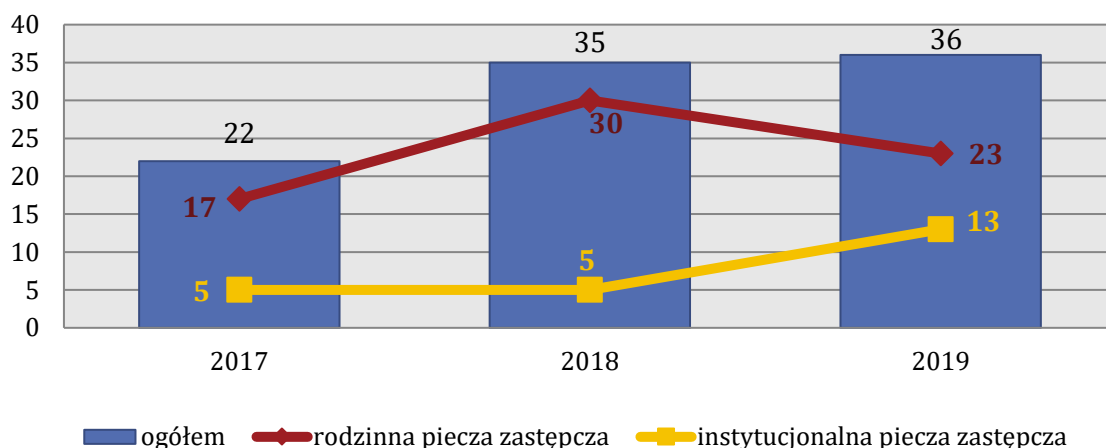
rodzina zastępcza	2017		2018		2019	
	liczba form	liczba dzieci	liczba form	liczba dzieci	liczba form	liczba dzieci
placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego	2	8	2	8	1	6
placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego i interwencyjnego	2	40	2	39	2	53

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

72 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2017-2019 prezentuje poniższy wykres. Jak wynika z danych zastanych w 2018 roku nastąpił znaczny wzrost liczby umieszczonych dzieci - z 22 w 2017 roku do 35 w 2018 roku. Następnie w 2019 roku liczba ta pozostała na podobnym poziomie (36 osób). W stosunku do 2017 roku liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej wzrosła o 35%, natomiast w instytucjonalnej pieczy zastępczej prawie trzykrotnie (160%).

Wykres 11. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

Gminy Powiatu Żnińskiego w 2019 roku współfinansowały pobyt w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej 132 dzieci. Z roku na rok dostrzec można zwiększanie się liczby dzieci, którym pobyt opłacany jest przez gminę, łącznie we wszystkich gminach powiatu (w stosunku do 2017 roku o 41 dzieci). Największy wzrost widoczny jest w gminie Łabiszyn (z 13 w 2017 roku do 33 w 2019 roku).

Tabela 44. Liczba dzieci, którym współfinansowany jest pobyt w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przez poszczególne gminy Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)

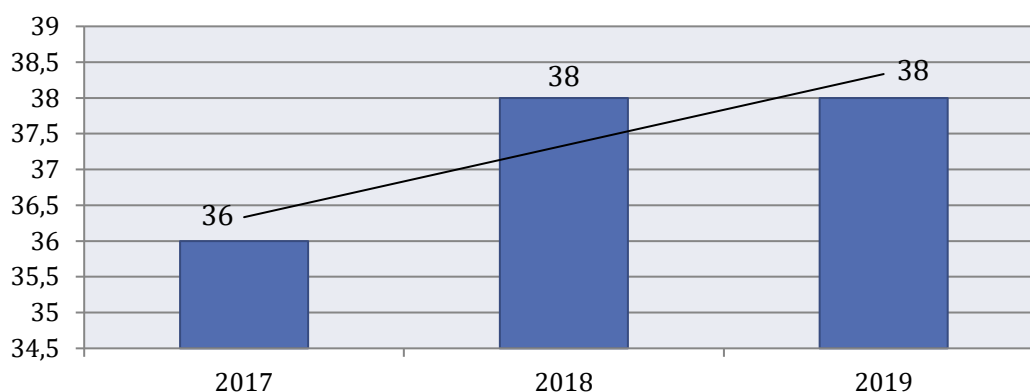
gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	34	31	30
gmina Rogowo	7	8	7
gmina Łabiszyn	13	21	33
gmina Janowiec Wielkopolski	6	7	7
gmina Gąsawa	5	5	5
gmina Barcin	26	32	50
razem	91	104	132

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

73 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

W latach od 2012 do 2014 PCPR zatrudniało jednego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w latach od 2015 do połowy 2020r. dwóch koordynatorów, a od połowy 2020r. liczba koordynatorów wzrosła do trzech. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pozostają w stałym kontakcie osobistym i telefonicznym z rodzinami zastępczymi. Na podstawie dokonywanej we współpracy z rodziną zastępczą i innymi specjalistami diagnozy, a także zgłoszonych przez rodzinę potrzeb, obejmuje ją wsparciem i udziela pomocy. W 2019 roku koordynatorzy sprawowali pieczę łącznie nad 38 rodzinami (w tym RRD). W stosunku do 2017 roku nastąpił niewielki wzrost liczby rodzin, którym pomocy udzielali koordynatorzy. W 2017 roku ich pomocą objętych było 36 rodzin, natomiast w 2019 roku – 38 rodzin.

Wykres 12. Liczba rodzin objętych pomocą koordynatorów pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019

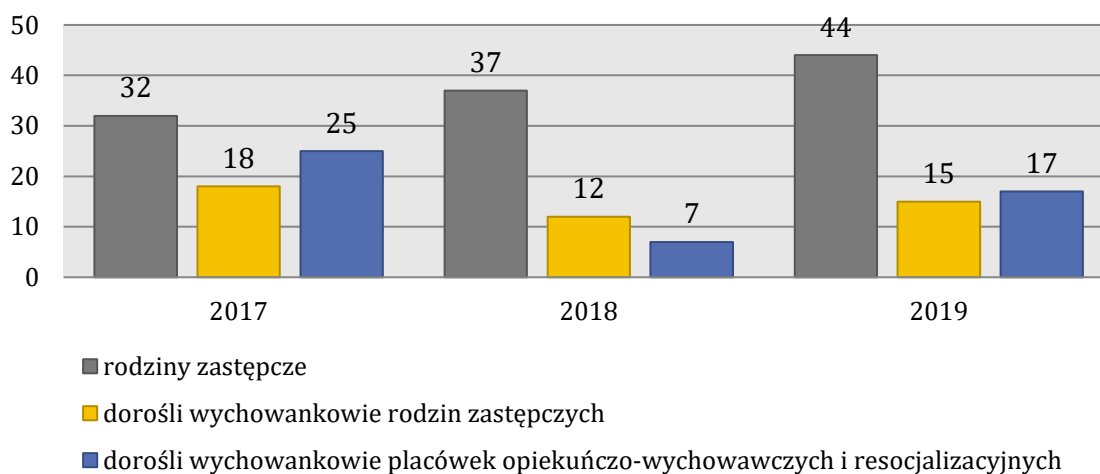

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

W PCPR zatrudnionych jest również dwóch pracowników socjalnych pracujących z rodzinami zastępczymi. W 2019 roku obejmowali oni opieką 44 rodziny zastępczych (15 dorosłych wychowanków rodzin zastępczych oraz 17 dorosłych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych). W porównaniu do 2017 roku wzrosła liczba rodzin zastępczych będących pod opieką pracowników socjalnych, a zmalała liczba dorosłych wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych.

74 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

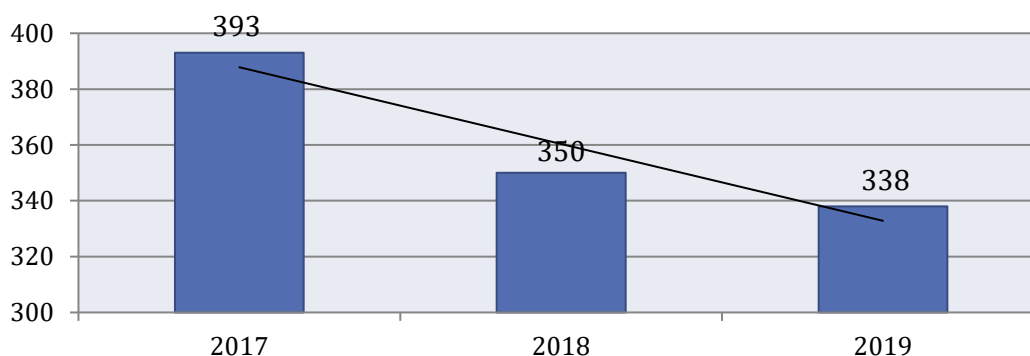
Wykres 13. Liczba rodzin, dorosłych wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych objętych opieką pracowników socjalnych na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

Kolejną analizowaną kwestią jest liczba dokonanych wizytacji środowisk rodzin zastępczych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracowników socjalnych. Jak wynika z zebranych danych, od 2017 roku liczba ta systematycznie maleje. W 2019 roku przeprowadzono 338 wizyt, tj. o 12 mniej niż w roku ubiegłym oraz o 55 mniej niż w 2017 roku.

Wykres 14. Liczba dokonanych wizytacji środowisk rodzin zastępczych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracowników socjalnych na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

PCPR podejmowało szereg działań mających na celu promowanie pieczy zastępczej i pozyskiwanie jak największej liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W 2019 roku przeprowadzono następujące działania:

75 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1. „Drzwi otwarte” w ramach kampanii społecznej „Postaw na rodzinę, podaruj dziecku miłość”,
2. promowanie rodzicielstwa na sesjach rad miejskich i gminnych,
3. uczestnictwo w spotkaniach organizowanych przez PUP w Żninie oraz w spotkaniach skierowanych do osób bezrobotnych i poszukujących pracy,
4. rozpowszechnianie ulotek i plakatów oraz udostępnianie artykułów w lokalnej prasie oraz radiu,
5. organizacja festynu dla rodzin zastępczych w celu ich integracji oraz podziękowania za trud włożony w wychowanie dzieci,
6. współpraca z Sądem Rejonowym w Żninie w celu organizacji spotkań dla rodzin z dziećmi,
7. utworzenie strony PCPR,
8. podejmowanie współpracy z wolontariuszami „Klubu Ośmiu” działającym przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Handlowych w Żninie,
9. organizacja szkoleń dla zawodowych oraz spokrewnionych rodzin zastępczych,
10. organizacja konferencji na temat „Wspieranie dzieci i rodzin dzieci z FASD”, w której brały udział rodziny zastępcze.

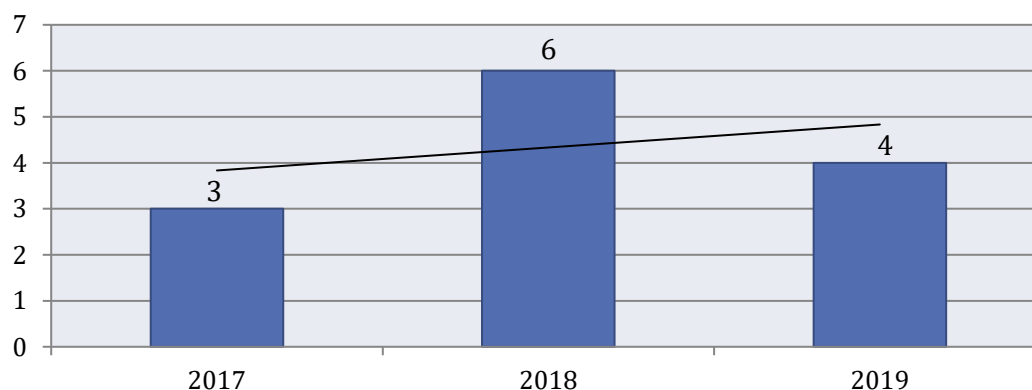
3.9.USAMODZIELNIENIE WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ, MŁODZIEŻOWYCH OŚRODKÓW WYCHOWAWCZYCH, SPECJALNYCH OŚRODKÓW SZKOLNO- WYCHOWAWCZYCH, ZAKŁADÓW POPRAWCZYCH, MŁODZIEŻY OPUSZCZAJĄCEJ DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ, SCHRONISK DLA NIELETNICH, MŁODZIEŻOWYCH OŚRODKÓW SOCJOTERAPII, SPECJALNYCH OŚRODKÓW WYCHOWAWCZYCH

Osoba, która z powodu sieroctwa lub niewłaściwej opieki rodzicielskiej została umieszczona przez sąd rodzinny w pieczy zastępczej i w niej osiągnęła pełnoletność, może po opuszczeniu dotychczasowego miejsca pobytu otrzymać wsparcie, które ma jej pomóc

w usamodzielnieniu się. Podstawę prawną udzielania wsparcia wychowankom rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, placówek opiekuńczo-wychowawczych lub regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych stanowi ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pomoc ta może być pieniężna (przyznanie świadczenia na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie) lub niepieniężna (pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej). Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje pełnoletniemu wychowankowi możliwość przebywania w dotychczasowej placówce opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinie zastępczej – za zgodą rodziny zastępczej, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej – nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia, pod warunkiem, że wychowanek się uczy.

W latach 2017-2019 usamodzielniało się 13 wychowanków pieczy zastępczej, w tym 3 w 2017 roku, 6 w 2018 roku i 4 w 2019 roku. Można stwierdzić zatem, że liczba wychowanków pieczy zastępczej, którzy usamodzielnili się na przestrzeni lat 2017-2019 ulegała w tym okresie wahaniom – nie można zaobserwować żadnej tendencji.

Wykres 15. Liczba wychowanków pieczy zastępczej, którzy usamodzielnili się na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

Liczbę wypłaconych świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych na przestrzeni lat 2017-2019 prezentuje poniższy wykres. Z zebranych danych jasno wynika wzrost liczby wypłaconych świadczeń w porównaniu do ubiegłych lat. W 2019 roku wypłacono 136 świadczeń, czyli o 21% więcej w stosunku do roku 2018. Zdecydowaną większość świadczeń w omawianych latach zostało udzielonych na kontynuowanie nauki.

Tabela 45. Liczba wypłaconych świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych na przestrzeni lat 2017-2019

rodzaj świadczenia	2017	2018	2019
kontynuowanie nauki	106	106	133
usamodzielnienie	5	4	1
zagospodarowanie	4	3	2
razem	115	113	136

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

W 2019 roku wypłacono również 85 świadczeń na kontynuowanie nauki dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, ośrodków szkolno-wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii, 6 na usamodzielnienie oraz 6 na zagospodarowanie. W latach 2017-2019 liczba wypłaconych świadczeń w tym zakresie wyraźnie spadła. W stosunku do 2017 roku o 31%.

Tabela 46. Liczba wypłaconych świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii na przestrzeni lat 2017-2019

rodzaj świadczenia	2017	2018	2019
kontynuowanie nauki	125	112	85
usamodzielnienie	7	4	6
zagospodarowanie	9	2	6
razem	141	118	97

Źródło: Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

3.10. STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA, AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB PO 50 R.Ż.

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne

źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem społeczności lokalnej.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 20,9% wszystkich mieszkańców Powiatu Żnińskiego, co oznacza wzrost w stosunku do 2016 roku o 1,3 pp. Największy odsetek seniorów jest w gminie Janowiec Wielkopolski (22,2%), natomiast najmniejszy w gminie Łabiszyn (18,2%). Porównując sytuację w powiecie do całego województwa kujawsko-pomorskiego możemy stwierdzić, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w Powiecie Żnińskim jest nieco mniejszy niż w województwie (21,6%). Jednocześnie dane statystyczne pokazują, że w województwie kujawsko-pomorskim ich udział zwiększył się w stosunku do roku 2017 o 1,2 pp., czyli niemal tak samo jak w powiecie.

Tabela 47. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat w Powiecie Żnińskim i gminach do niego należących w latach 2017-2019 (w procentach)

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	20,4	21,0	21,7
gmina Rogowo	18,4	19,0	19,9
gmina Łabiszyn	17,1	17,7	18,2
gmina Janowiec Wielkopolski	20,3	21,2	22,2
gmina Gąsawa	19,1	19,4	19,7
gmina Barcin	20,5	20,9	21,6
Powiat Żniński	19,6	20,2	20,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Łączna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia pomocy społecznej we wszystkich gminach Powiatu Żnińskiego wyniosła w 2019 roku - 530. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalne są wahania w zakresie liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej we wszystkich gminach. Rozpatrując dynamikę zmian w ostatnich latach łącznie w całym powiecie, widzimy

79 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

zmniejszanie się liczby osób starszych korzystających z pomocy społecznej. W stosunku do 2017 roku spadek wynosi 30%.

Tabela 48. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	316	196	192
gmina Rogowo	34	162	50
gmina Łabiszyn	112	89	82
gmina Janowiec Wielkopolski	80	79	80
gmina Gąsawa	59	19	18
gmina Barcin	156	113	108
Powiat Żniński	757	658	530

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w domu pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w DPS pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w niepublicznym domu seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z OPS. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne.⁹

Na terenie Powiatu Żnińskiego działają trzy Domy Pomocy Społecznej – w Barcinie, Podobowicach oraz Tonowie. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej w latach 2017-2019 w poszczególnych gminach znajdują się w tabeli poniżej. Z danych statystycznych wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat OPS we wszystkich gminach ponosiły odpłatność za pobyt w DPS podobnej liczby osób.

⁹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

Tabela 49. Odpłatność poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	12	14	15
gmina Rogowo	6	5	5
gmina Łabiszyn	16	18	16
gmina Janowiec Wielkopolski	17	15	16
gmina Gąsawa	3	4	4
gmina Barcin	14	13	11
razem	68	69	67

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Jak wynika z danych przedstawionych przez OPS-y znajdujące się na terenie Powiatu Żnińskiego, wzrosła liczba osób korzystająca z usług opiekuńczych łącznie we wszystkich gminach. W stosunku do 2017 roku nastąpił wzrost aż o 25% co oznacza, że występuje coraz większe zapotrzebowanie na tego typu usługi. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na gminy możemy zauważyć, że wzrost nastąpił w gminie Żnin, Rogowo oraz Janowiec Wielkopolski.

Tabela 50. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poszczególnych gminach Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Żnin	139	157	164
gmina Rogowo	19	22	58
gmina Łabiszyn	15	9	13
gmina Janowiec Wielkopolski	22	35	37
gmina Gąsawa	9	11	8
gmina Barcin	86	83	83
razem	290	317	363

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

81 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Kolejną analizowaną kwestią jest aktywizacja osób powyżej 50 roku życia prowadzona na terenie Powiatu Żnińskiego. Poniższe tabele przedstawiają liczbę osób w tym wieku korzystających z różnych form wsparcia PUP. Jak wynika z danych statystycznych, najwięcej osób w 2019 roku brało udział w robotach publicznych (55 osób). Na drugim miejscu uplasowały się staże (26 osób) oraz prace społecznie użyteczne (25 osób). W stosunku do 2017 roku dostrzegalny jest spadek liczby uczestników prac interwencyjnych, robót publicznych, staży oraz prac społecznych użytecznych.

Tabela 51. Liczba mieszkańców Powiatu Żnińskiego powyżej 50 roku życia rozpoczynających udział w poszczególnych formach aktywizacji osób bezrobotnych w latach 2017-2019

forma wsparcia	2017	2018	2019
prace interwencyjne	28	39	16
roboty publiczne	123	69	55
podjęcie działalności gospodarczej	1	1	3
podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	12	12	4
podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu za zasiedlenie	0	0	0
podjęcie pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	0	0	0
szkolenia	3	1	7
staże	44	51	26
prace społecznie użyteczne	37	21	25
inne	0	0	0

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie

W latach 2017-2019 mieszkańcy Powiatu Żnińskiego mający więcej niż 50 lat korzystali również z różnych form poradnictwa zawodowego. W 2019 roku najwięcej osób otrzymywało porady indywidualne. W porównaniu do 2017 roku zmniejszyła się liczba osób korzystających z grupowych spotkań informacyjnych, a większym zainteresowaniem cieszyły się porady indywidualne oraz porady grupowe.

Tabela 52. Liczba mieszkańców Powiatu Żnińskiego powyżej 50 roku życia korzystających z usług poradnictwa zawodowego w latach 2017-2019

forma poradnictwa zawodowego	2017	2018	2019
porady indywidualne	117	127	125
porady grupowe	32	41	43
grupowe spotkania informacyjne	172	81	84

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie

3.11. PRZESTĘPCZOŚĆ

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba popełnionych przestępstw w podziale na ich poszczególne kategorie na terenie Powiatu Żnińskiego w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2019 roku. Analizowane w tym obszarze dane pozwalają stwierdzić, że najczęściej spośród wszystkich kategorii przestępstw odnotowano nietrzeźwych kierujących (388 przestępstw). Na drugim miejscu uplasowała się kradzież cudzej rzeczy (280), natomiast na trzecim kradzież z włamaniem (195). Znaczna część wszystkich przestępstw to również znęcanie się (171), posiadanie środków odurzających (148) oraz uszkodzenia mienia (133). Najczęściej popełnianymi przestępstwami przez osoby nieletnie były w omawianych latach posiadanie środków odurzających, uszkodzenie mienia oraz uszczerbek na zdrowiu.

Tabela 53. Liczba popełnionych przestępstw w podziale na ich poszczególne kategorie na terenie Powiatu Żnińskiego w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2019 roku

kategoria przestępstwa	ilość przestępstw	sprawcy dorośli	sprawcy nieletni (czyn karalny)
nietrzeźwi kierujący	388	363	0
bójka i pobicie	16	26	0
kradzież cudzej rzeczy	280	95	1
kradzież samochodu	7	4	1
kradzież z włamaniem	195	34	1
posiadanie środków odurzających	148	122	11
udzielanie środków odurzających	6	3	2
wytwarzanie środków odurzających	12	5	0
rozbój	5	4	0
uszczerbek na zdrowiu	53	35	4
uszkodzenie mienia	133	35	5
znęcanie się	171	158	1

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Żninie

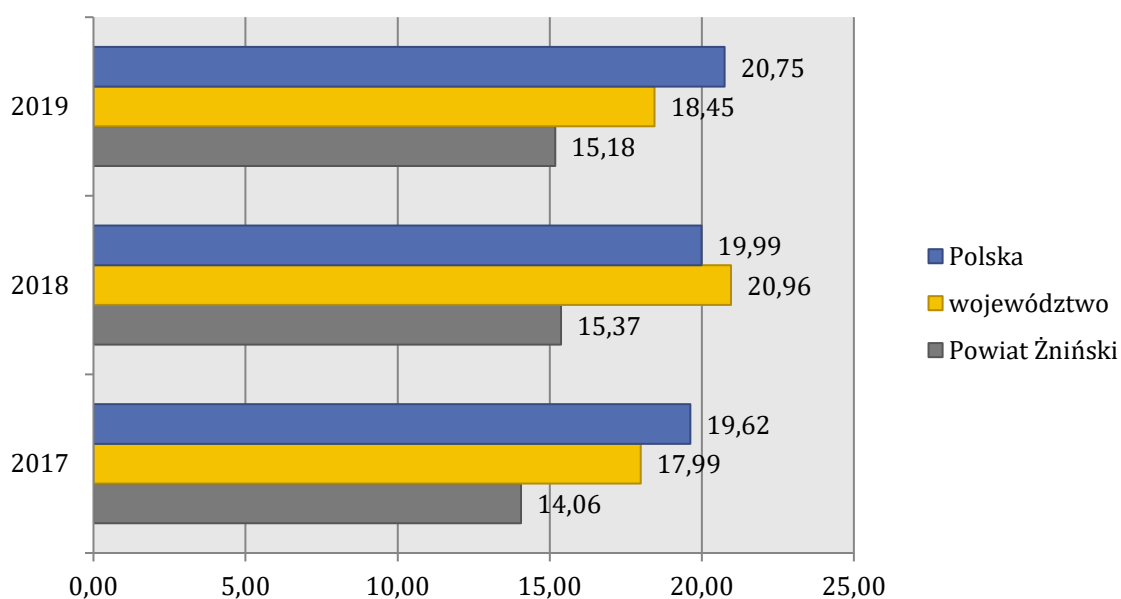
W działania prewencyjne realizowane przez Komendę Powiatową Policji w Żninie oraz jednostki podległe wpisują się m.in. cyklicznie programy, akcje oraz spotkania profilaktyczno-prewencyjne takie jak: „Bezpieczna droga do szkoły”, „Rowerem bezpiecznie do celu”, „Bezpieczne ferie zimowe”, „Stop Agresji i Przemocy”, „Narkotyki i dopalacze zabijają”, „Bezpieczny Internet – Cyberprzemoc”, „Bezpieczne

83 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Wakacje”, „Dzielnicowy bliżej nas”, „Oznakuj swój rower – poznaj swojego dzielnicowego” oraz „Bezpieczny Senior”.

Dane dotyczące przestępczości na terenie powiatów udostępniane są również przez Główny Urząd Statystyczny. W analizie wzięto pod uwagę liczbę stwierdzonych przez Policję przestępstw na 1000 mieszkańców w Powiecie Żnińskim i porównano wskaźnik z danymi województwa kujawsko-pomorskiego oraz całej Polski. W Powiecie Żnińskim na 1000 mieszkańców odnotowano w 2019 roku 15,18 przestępstw. W stosunku do 2017 roku widoczny jest wzrost ich liczby, natomiast porównując z rokiem ubiegłym widzimy niewielki spadek. Porównując analizowany wskaźnik do danych województwa oraz całej Polski w powiecie można zobaczyć korzystniejszą sytuację – na 1000 mieszkańców stwierdzono znacznie mniej przestępstw.

Wykres 16. Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1000 mieszkańców w Powiecie Żnińskim w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego oraz całej Polski w latach 2017-2019

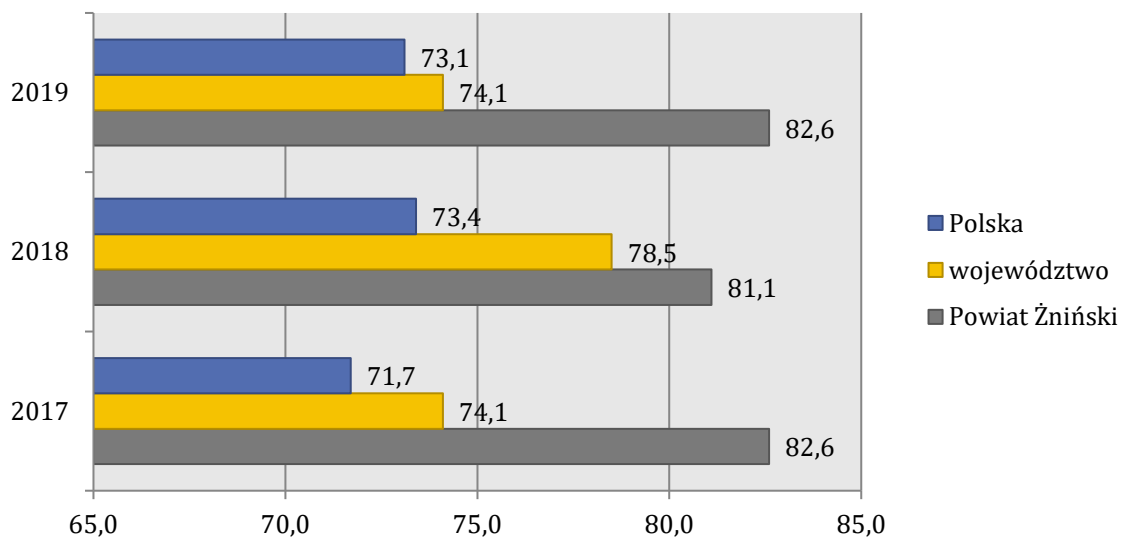

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję na terenie Powiatu Żnińskiego kształtował się w 2019 roku na poziomie 82,6% co oznacza, że był znacznie wyższy niż w województwie kujawsko-pomorskim oraz całej Polsce.

84 | 3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Wykres 17. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję na terenie Powiatu Żnińskiego w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego oraz całej Polski w latach 2017-2019 (w procentach)

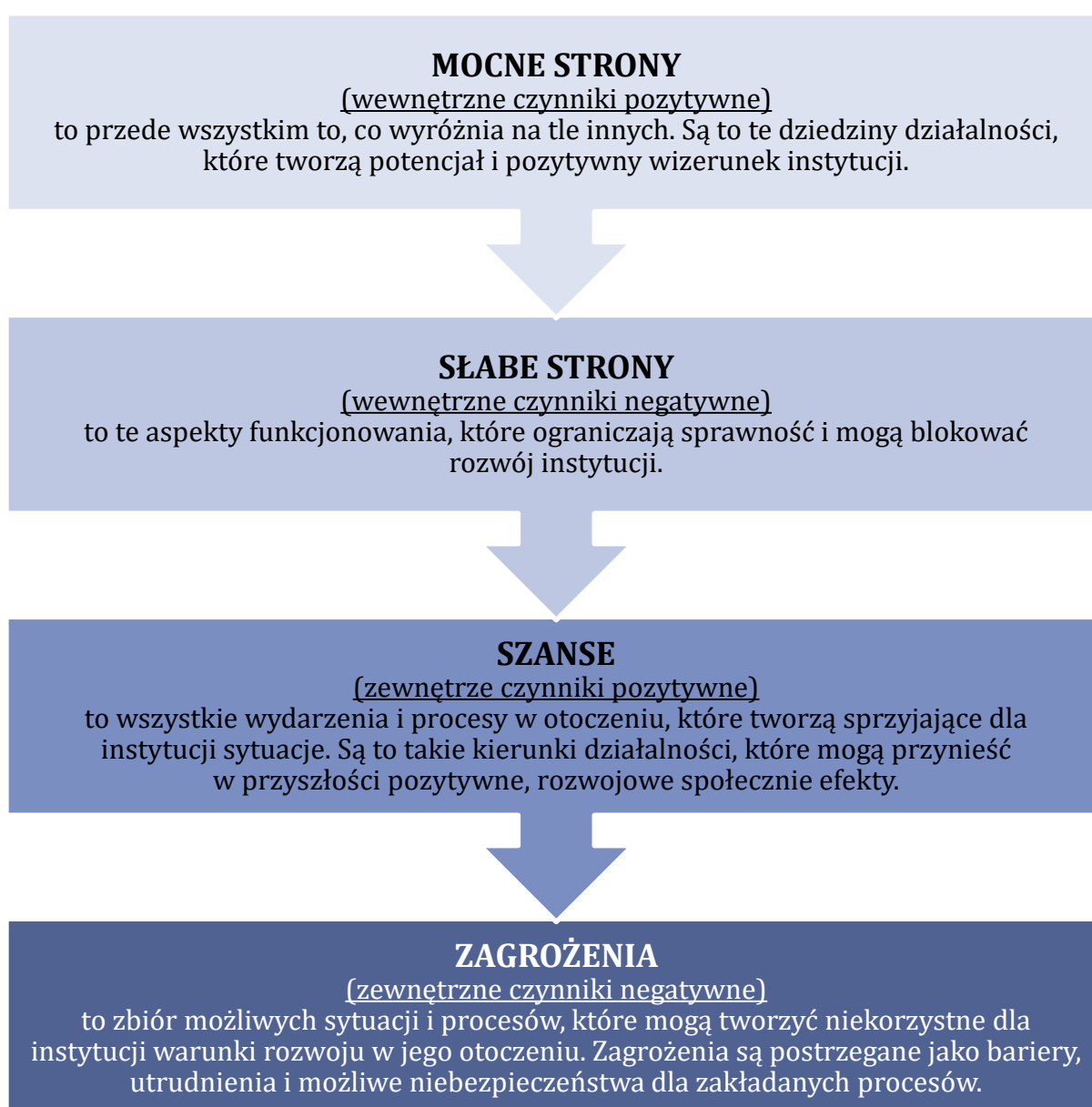

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

4. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Atrakcyjność powiatu pod względem przyrodniczym. 2. Liczne zabytki zlokalizowane na terenie powiatu. 3. Wzrost liczby uczestników imprez kulturalnych. 4. Znaczna liczba uczestników imprez kulturalnych w Powiecie Żnińskim w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego. 5. Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna. 6. Znaczna ilość placówek oświatowych oferujących kształcenie na różnych szczeblach edukacji. 7. Funkcjonowanie na terenie powiatu licznych organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych. 8. Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej łącznie we wszystkich gminach Powiatu Żnińskiego. 9. Spadek wskaźnika deprywacji lokalnej prawie we wszystkich gminach powiatu. 10. Zmniejszenie się liczby osób długotrwale pobierających świadczenie. 11. Wyższa niż na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym. 12. Spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców powiatu. 13. Funkcjonowanie Środowiskowych Domów Samopomocy. 14. Funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Żninie. 15. Działalność Powiatowej Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego i Urządzeń Pomocniczych oraz Wiodącego Ośrodka Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego. 16. Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Żninie, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszanie się liczby mieszkańców Powiatu Żnińskiego na przestrzeni ostatnich lat. 2. Ujemny przyrost naturalny w ostatnich dwóch latach. 3. Systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. 4. Ujemne saldo migracji wewnętrznych w ciągu ostatnich lat. 5. Pogłębianie się ujemnego salda migracji wewnętrznych na przestrzeni ostatnich czterech lat. 6. Znacznie wyższa stopa bezrobocia w Powiecie Żnińskim, niż stopa bezrobocia odnotowana w całym województwie i Polsce. 7. Zwiększanie się na przestrzeni ostatnich lat udziału mieszkańców terenów wiejskich w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców powiatu. 8. Znaczny udział zarejestrowanych w PUP osób mających co najmniej 1 dziecko przed rokiem życia. 9. Zwiększenie się liczby wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka. 10. Brak Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności na terenie Powiatu Żnińskiego. 11. Znaczny wzrost liczby wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie orzeczeń o zaliczeniu mieszkańców Powiatu Żnińskiego do osób niepełnosprawnych. 12. Brak grup samopomocowych dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób doznających przemocy w rodzinie. 13. Niewystarczająca ilość rodziców objętych działaniami profilaktycznymi związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz zjawiskiem przemocy. 14. Zbyt mała liczba dzieci objętych działaniami profilaktycznymi

<p>grup samopomocowych dla osób uzależnionych oraz Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych we wszystkich gminach powiatu.</p> <p>17. Funkcjonowanie poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz placówek wsparcia dziennego.</p> <p>18. Podejmowanie przez PCPR w Żninie licznych działań w celu promowania i wspierania pieczy zastępczej.</p> <p>19. Działalność licznych miejsc wspierania seniorów (Kluby Seniora, Uniwersytety Trzeciego Wieku, Dzienny Dom Senior +).</p> <p>20. Znacznie mniejsza liczba stwierdzonych przestępstw na terenie Powiatu Żnińskiego niż w województwie kujawsko-pomorskim oraz całej Polsce.</p> <p>21. Znacznie wyższy wskaźnik wykrywalności przestępstw niż w województwie kujawsko-pomorskim oraz całej Polsce.</p> <p>22. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.</p> <p>23. Wsparcie wielu instytucji oraz Zarządu Powiatu i Rady Powiatu w podejmowanych przez PCPR działaniach.</p> <p>24. Podejmowanie działań z zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>25. Rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej.</p>	<p>o udowodnionej skuteczności (programy rekomendowane).</p> <p>15. Wzrost liczby rodzin objętych pracą asystenta rodziny.</p> <p>16. Wzrost liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.</p> <p>17. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z usług opiekuńczych.</p> <p>18. Znaczna ilość odnotowanych osób nietrzeźwych kierujących pojazdami.</p> <p>19. Zapotrzebowanie zgłaszane ze strony osób niepełnosprawnych większe niż przekazywane przez PFRON środki finansowe.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój turystyki. 2. Rozwój gospodarczy. 3. Pozyskanie środków unijnych na rozwój powiatu. 4. Promocja powiatu w całej Polsce. 5. Utworzenie nowych miejsc pracy. 6. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy. 7. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. 8. Wzrost aktywności i integracji osób starszych. 9. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Starzejące się społeczeństwo. 2. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i niepełnosprawnych. 3. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej. 4. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności. 5. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych. 6. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych. 7. Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.

10. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. 11. Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień. 12. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi. 13. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy. 14. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.	8. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych. 9. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. 10. Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. 11. Zagrożenie izolacją społeczną osób niepełnosprawnych. 12. Wzrost liczby rodzin o niskich kompetencjach opiekuńczo-wychowawczych. 13. Wzrost zagrożenia dla dzieci ze strony rodziców z zaburzeniami psychicznymi lub uzależnionych od środków psychoaktywnych. 14. Brak wystarczającej liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

5. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

5.1. MISJA I CELE STRATEGII

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Powiatu Żnińskiego została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Powiat Żniński posiadający sprawny i adekwatny do potrzeb mieszkańców system pomocy społecznej, skutecznie zapobiegający problemom społecznym oraz wspierający osoby w trudnej sytuacji życiowej w celu odzyskania zdolności do samodzielnego oraz prawidłowego ich funkcjonowania w życiu zawodowym i społecznym.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego jest poprawa jakości życia mieszkańców dzięki realizowaniu dostosowanych do ich potrzeb usług w zakresie pomocy społecznej przy współpracy instytucji pomocowych oraz organizacji pożytku publicznego.

CEL STRATEGICZNY

Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój systemu wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, systemu pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej, a także zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców.

CELE OPERACYJNE

Cel operacyjny nr 1

- Zwiększenie szans na podjęcie zatrudnienia mieszkańców, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez rozwój usług aktywizacji społecznej i zawodowej.

Cel operacyjny nr 2

- Rozwój systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych, a także zwiększanie ich integracji społecznej i zawodowej.

Cel operacyjny nr 3

- Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Cel operacyjny nr 4

- Podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w procesie wychowania, a także zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny nr 5

- Tworzenie warunków do skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny nr 6

- Udzielanie wsparcia wspomagającego prawidłowe funkcjonowanie rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wzrost umiejętności w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.

Cel operacyjny nr 7

- Rozwój systemu pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej oraz podejmowanie działań na rzecz promowania pieczy zastępczej.

Cel operacyjny nr 8

- Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych między innymi poprzez tworzenie mieszkań chronionych.

Cel operacyjny nr 9

- Wzrost aktywności i integracji osób starszych, a także zwiększenie świadomości społecznej i wzmocnienie pozytywnych postaw wobec osób starszych.

Cel operacyjny nr 10

- Tworzenie optymalnych warunków ukierunkowanych na ułatwienie osobom starszym funkcjonowanie w środowisku lokalnym poprzez rozwój systemu opieki.

91 | 5. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin ukazano obszary, które wymagają podjęcia działań mających na celu zredukowanie niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowane zostały planowane zadania, które przyczynią się do realizacji celu strategicznego. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące oraz źródła finansowania.

BEZROBOCIE

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych oraz posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne,
- pogłębiające się ujemne saldo migracji wewnętrznych wynikające między innymi z problemów związanych ze znalezieniem zatrudnienia i rozwojem zawodowym na terenie Powiatu.

Cel operacyjny nr 1

Zwiększenie szans na podjęcie zatrudnienia mieszkańców, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez rozwój usług aktywizacji społecznej i zawodowej.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej oraz integracji społecznej w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych poprzez pracę socjalną.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych.
2	Udzielanie przez Powiatowy Urząd Pracy pomocy w znalezieniu pracy poprzez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe.	Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w znalezieniu pracy.

3	Inicjowanie i pogłębianie współpracy podmiotów samorządowych oraz organizacji pozarządowych na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z podmiotami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych.
4	Przekazywanie informacji o dostępnych instrumentach rynku pracy (szkolenia, staże, prace interwencyjne itp.) poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych.	Liczba upowszechnionych informacji o dostępnych instrumentach rynku pracy, liczba ulotek, plakatów i innych materiałów.
5	Wspieranie osób bezrobotnych w działaniach mających na celu zdobycie lub poszerzenie kwalifikacji zawodowych odpowiednich do lokalnego rynku pracy.	Liczba osób bezrobotnych, które podjęły działania mające na celu zdobycie lub poszerzenie kwalifikacji zawodowych.
6	Współpraca z pracodawcami oraz jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.	Liczba podjętych działań we współpracy z jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.
7	Rozwój usług aktywizacji społeczno-zawodowej.	Liczba osób bezrobotnych korzystających z aktywizacji społeczno-zawodowej, liczba prowadzonych usług aktywizacji społeczno-zawodowej.
8	Współpraca z jednostkami oświatowymi w celu organizacji doradztwa zawodowego wśród uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych.	Liczba podjętych działań z zakresu doradztwa zawodowego młodzieży. Liczba osób objętych doradztwem zawodowym.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PUP.	OPS, NGO, PCPR, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWALE LUB CIĘŻKIE CHOROBY**Obszary problemowe**

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zwiększanie się liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących Powiat Żniński;
- brak wystarczających środków na zabezpieczenie wszystkich potrzeb osób niepełnosprawnych zgodnie z ich oczekiwaniami.
- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

Cel operacyjny nr 2

Rozwój systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych, a także zwiększanie ich integracji społecznej i zawodowej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wspierania i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.	Liczba podjętych działań na rzecz wspierania i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
2	Tworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację oraz dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych.	Liczba zorganizowanych/dofinansowanych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych.
3	Wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania.	Liczba działań mających na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier, liczba zrealizowanych umów na likwidację barier architektonicznych.
4	Udzielenie pomocy materialnej na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób którym została przyznana pomoc materialna.
5	Dostosowywanie infrastruktury na terenie powiatu (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych	Liczba działań zmierzających do dostosowania infrastruktury w powiecie do potrzeb osób

	itp.) do potrzeb osób niepełnosprawnych.	niepełnosprawnych, liczba dostosowanych obiektów w powiecie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
6	Rozwój kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej zajmującej się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych.	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.
7	Organizacja dowozu dzieci i młodzieży niepełnosprawnych do szkół.	Liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnych dowożonych do szkół.
8	Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych do turnusów rehabilitacyjnych.	Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie.
9	Udzielanie poradnictwa dla rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych.	Liczba udzielonych porad rodzicom/opiekunom dzieci niepełnosprawnych.
10	Tworzenie warunków do rozwoju bazy wsparcia dla osób niepełnosprawnych (warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy itp.).	Liczba placówek wsparcia dla osób niepełnosprawnych, liczba działań wspierających rozwój istniejących placówek wsparcia.
11	Kontynuowanie prowadzenia i rozwój Powiatowej Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego i Urządzeń Pomocniczych.	Liczba osób korzystających z Wypożyczalni, liczba udostępnianych mieszkańcom urządzeń i sprzętu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR, OPS, NGO, placówki oświatowe.	WTZ, ŚDS, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

UZALEŻNIENIA

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień.

Cele operacyjny nr 3

Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia oraz promowanie zdrowego stylu życia.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie profilaktycznych działań informacyjno-edukacyjnych uświadamiających zagrożenia i konsekwencje uzależnień, w tym stosowania środków psychoaktywnych.	Liczba uczestników spotkań informacyjno-edukacyjnych.
2	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba spotkań w celu promowania wśród mieszkańców powiatu zdrowego stylu życia.
3	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.
4	Inicjowanie powstawania na terenie powiatu grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Liczba grup samopomocowych funkcjonujących na terenie powiatu.
5	Monitorowanie skali problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców Powiatu Żnińskiego.	Liczba osób skierowanych na terapię i leczenie uzależnień.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, GKRPA.	PCPR, KPP, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

PRZEMOC W RODZINIE

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z występującej w rodzinie przemocy.

Cel operacyjny nr 4

Podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w procesie wychowania, a także zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych.
2	Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
4	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
5	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba sporządzonych Niebieskich Kart.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR, OPS, ZI.	NGO, KRPA, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, budżet państwa.

Cel operacyjny nr 5

Tworzenie warunków do skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość przekazanych informacji, ulotek, broszurek i innych materiałów z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
3	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
4	Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.	Liczba osób stosujących przemoc, biorących udział w programach edukacyjno-korekcyjnych.
5	Organizowanie grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.	Liczba grup wsparcia, liczba uczestników.
6	Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej zapewniającego schronienie dla osób doznających przemocy w rodzinie.	Liczba działań prowadzonych przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR, OPS, ZI.	NGO, KRPA, KPP, samorząd powiatowy, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, budżet państwa, fundusze europejskie.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wśród rodzin niepełnych.

Cel operacyjny nr 6

Udzielanie wsparcia wspomagającego prawidłowe funkcjonowanie rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wzrost umiejętności w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Praca z rodzinami mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze polegająca na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku rówieśniczym i szkolnym.	Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze objętych wsparciem.
2	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
3	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
4	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami.
5	Organizowanie spotkań mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych spotkań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.

99 | 5. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

6	Organizowanie spotkań edukacyjnych i profilaktycznych promujących zdrowe rodzicielstwo.	Liczba spotkań edukacyjnych, liczba ulotek edukacyjnych.
7	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.
8	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez organizowanie różnorodnych form wsparcia dziennego.	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego, np. świetlicach.
9	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
10	Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznego poradnictwa.
11	Podejmowanie działań na rzecz dziecka i rodziny we współpracy ze środowiskiem lokalnym, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz kościołami.	Liczba działań podjętych na rzecz dziecka i rodziny we współpracy z różnymi instytucjami z terenu powiatu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR, OPS.	NGO, placówki oświatowe, samorząd powiatowy, poradnia psychologiczno-pedagogiczne.	Środki własne, budżet państwa, fundusze europejskie.

PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM RODZICÓW

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Cel operacyjny nr 7

Rozwój systemu pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej oraz podejmowanie działań na rzecz promowania pieczy zastępczej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje rodziców zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka.	Liczba osób biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje.
2	Podejmowanie współpracy międzyinstytucjonalnej w celu powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz powrotów dzieci do rodzin naturalnych.
3	Zapewnianie rodzinom zastępczym wsparcia psychologicznego, prawnego i pedagogicznego oraz pomocy ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba osób, którym udzielono wsparcia psychologicznego, prawnego i pedagogicznego oraz pomocy ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
4	Podejmowanie działań w celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.	Liczba podjętych działań mających na celu pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, liczba pozyskanych kandydatów.
5	Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	Liczba biorących udział w szkoleniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
6	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników realizujących zadania z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.	Liczba pracowników realizujących zadania z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej biorących udział w szkoleniach/warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe.
7	Organizowanie grup samopomocowych dla członków rodzin zastępczych mających problemy opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba spotkań grup samopomocowych, liczba uczestników grup samopomocowych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR.	OPS, NGO, placówki oświatowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

Cel operacyjny nr 8

Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych między innymi poprzez tworzenie mieszkań chronionych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Udzielanie wsparcia w usamodzielnieniu się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych w postaci pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie się, zagospodarowanie oraz uzyskanie zatrudnienia.	Liczba wychowanków objętych pomocą i wsparciem w usamodzielnieniu się.
2	Utworzenie mieszkań chronionych dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.	Liczba utworzonych mieszkań chronionych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR.	OPS, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, fundusze europejskie.

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA, AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB PO 50 R.Ż.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych oraz stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.

Cel operacyjny nr 9

Wzrost aktywności i integracji osób starszych, a także zwiększenie świadomości społecznej i wzmocnienie pozytywnych postaw wobec osób starszych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Wsparcie i inicjowanie działań mających na celu aktywizację społeczną i integrację osób starszych (zajęcia sportowe, komputerowe, rekreacyjne, itp.)	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach.
2	Wspieranie rozwoju i tworzeniu miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności.	Liczba miejsc, w których prowadzone są zajęcia dla seniorów, liczba uczestników zajęć.
3	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
4	Wsparcie inicjatyw organizacji pozarządowych i środowisk lokalnych na rzecz działań kierowanych do osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
5	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez wspieranie organizacji zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych, liczba zorganizowanych zajęć.
6	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR, OPS, UTW, Kluby Seniora.	NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

Cel operacyjny nr 10

Tworzenie optymalnych warunków ukierunkowanych na ułatwienie osobom starszym funkcjonowanie w środowisku lokalnym poprzez rozwój systemu opieki.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Wspieranie działalności miejsc pobytu dziennego dla osób starszych.	Liczba osób korzystających z miejsc pobytu dziennego, liczba organizowanych zajęć.
2	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.

3	Rozwijanie usług opiekuńczych dla osób starszych, w tym realizowanych w ośrodkach wsparcia i instytucjach reintegracji społeczno-zawodowej.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
4	Inicjowanie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów dla osób starszych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS.	NGO, samorząd powiatowy, kluby seniora, KPP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

5.2. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego przyniesie:

- rozwój usług aktywizacji społecznej i zawodowej dla mieszkańców, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym co pozwoli na wzrost aktywności zawodowej i zwiększenie szans na podjęcie zatrudnienia przez mieszkańców,
- zaspokojenie potrzeb osób niepełnosprawnych, a także zwiększenie ich integracji społecznej i zawodowej,
- pogłębienie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców,
- zwiększenie świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia przez nich problemów,
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego,
- poprawę funkcjonowania rodzin przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców profesjonalnej pomocy,
- wzrost atrakcyjności Powiatu Żnińskiego jako przyjaznego dla rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych.

5.3. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych. Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest Starostwo Powiatowe w Żninie.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

5.4. PLAN KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ DOKUMENTU

W trakcie prac nad projektem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego na lata 2021-2031 dokument był przedłożony do konsultacji społecznych wśród wszystkich zainteresowanych mieszkańców powiatu oraz pracowników instytucji prowadzących działania w wymienionych w Strategii obszarach. Po przyjęciu Strategii przez Radę Powiatu zostanie ona umieszczona na:

- stronie internetowej Starostwa Powiatowego;
- Biuletynie Informacji Publicznych Powiatu Żnińskiego;
- Biuletynie Informacji Publicznych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie;
- stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.

5.5. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów

zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w Strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych Starostwa Powiatowego, Komendy Policji, PUP, ze sprawozdań OPS, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów, sprawozdań z działalności PCPR oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez PCPR przy ścisłej współpracy z Starostwem Powiatowym co dwa lata. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

5.6. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów Strategii, np. wskaźników realizacji celów i zadań, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami

własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi,
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług),
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

Planuje się przeprowadzenie w 2032 roku ewaluacji końcowej, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

5.7. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyka, w szczególności wynikające z zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

6. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Żnińskiego jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnym od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Powiatu Żnińskiego i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne

wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych,
- propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców powiatu.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Powiatu Żnińskiego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości powiatu, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
2. <http://znin.pl/pl/contents/content/179/962>
3. <https://barometrzwodow.pl/>
4. <https://bdl.stat.gov.pl/>
5. https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_%C5%BCni%C5%84ski
6. Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
7. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
8. Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok
9. Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z działalności w 2017, 2018 i 2019 roku wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej
10. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Powiatu Żnińskiego na mapie województwa kujawsko-pomorskiego.....	10
Rysunek 2. Powierzchnia gmin wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego (ha)	11
Rysunek 3. Liczba mieszkańców poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego w 2019 roku	13
Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminach należących do Powiatu Żnińskiego oraz województwie kujawsko-pomorskim w 2019 roku	36
Rysunek 5. Pomoc w przypadku problemu uzależnień na terenie Powiatu Żnińskiego ..	53
Rysunek 6. Pomoc w przypadku problemu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Żnińskiego	62

SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w Powiecie Żnińskim na przestrzeni lat 2016-2019	14
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Powiecie Żnińskim w latach 2016-2019 (w procentach)	15
Tabela 3. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Powiecie Żnińskim w latach 2016-2019.....	15
Tabela 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Powiecie Żnińskim oraz należących do niego gmin na przestrzeni lat 2016-2019	17
Tabela 5. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019	21
Tabela 6. Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019.....	23
Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019	25
Tabela 8. Powody udzielania świadczeń w gminach Powiatu Żnińskiego w 2019 roku (liczba rodzin).....	27

111 | SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Tabela 9. Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019	28
Tabela 10. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019	31
Tabela 11. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019	32
Tabela 12. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane mieszkańcom gmin Powiatu Żnińskiego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku	33
Tabela 13. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w poszczególnych gminach Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019	35
Tabela 14. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019	37
Tabela 15. Mieszkańcy Powiatu Żnińskiego i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017–2019 (stan na koniec roku)	38
Tabela 16. Liczba kobiet zamieszkujących gminy Powiatu Żnińskiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców danej gminy na przestrzeni lat 2017–2019 (stan na koniec roku)	39
Tabela 17. Mieszkańcy Powiatu Żnińskiego zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na poszczególne kategorie oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w latach 2017-2019 (stan na koniec roku)	40
Tabela 18. Liczba mieszkańców Powiatu Żnińskiego rozpoczynających udział w poszczególnych formach aktywizacji osób bezrobotnych w latach 2017-2019	41
Tabela 19. Liczba mieszkańców Powiatu Żnińskiego korzystających z usług poradnictwa zawodowego w latach 2017-2019	42
Tabela 20. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w gminach wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019	43
Tabela 21. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019	44

112 | SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Tabela 22. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019	45
Tabela 23. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019	45
Tabela 24. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019	46
Tabela 25. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład Powiatu Żnińskiego, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019.....	47
Tabela 26. Liczba osób objętych rehabilitacją zawodową przy udziale środków PFRON w latach 2017-2019.....	51
Tabela 27. Liczba osób objętych rehabilitacją społeczną przy udziale środków PFRON w latach 2017-2019.....	51
Tabela 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019	54
Tabela 29. Działania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach należących do Powiatu Żnińskiego wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019.....	55
Tabela 30. Liczba osób, którym udzielono porad w Punktach Informacyjno-Konsultacyjnych w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019...	57
Tabela 31. Grupy samopomocowe dla osób uzależnionych i ich rodzin funkcjonujące na terenie poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego (stan na koniec 2019 roku)	58
Tabela 32. Łączna wartość sprzedanego na terenie Powiatu Żnińskiego alkoholu z podziałem na poszczególne gminy w latach 2017-2019 (w złotych).....	59
Tabela 33. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019	59
Tabela 34. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019	63

113 | SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Tabela 35. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019.....	64
Tabela 36. Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019.....	66
Tabela 37. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w podziale na poszczególne gminy należące do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019.....	66
Tabela 38. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego we wszystkich gminach należących do Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019.....	67
Tabela 39. Rodziny wielodzietne i niepełne, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na wszystkie gminy należące do Powiatu Żnińskiego w 2019 roku.....	68
Tabela 40. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019.....	69
Tabela 41. Liczba placówek wsparcia dziennego i uczestników ich zajęć w poszczególnych gminach Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019.....	70
Tabela 42. Liczba i podział rodzin zastępczych na terenie Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku).....	71
Tabela 43. Liczba i podział instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019.....	71
Tabela 44. Liczba dzieci, którym współfinansowany jest pobyt w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przez poszczególne gminy Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku).....	72
Tabela 45. Liczba wypłaconych świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych na przestrzeni lat 2017-2019.....	77
Tabela 46. Liczba wypłaconych świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii na przestrzeni lat 2017-2019.....	77

114 | SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Tabela 47. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat w Powiecie Żnińskim i gminach do niego należących w latach 2017-2019 (w procentach)	78
Tabela 48. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019	79
Tabela 49. Odpłatność poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019	80
Tabela 50. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poszczególnych gminach Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019	80
Tabela 51. Liczba mieszkańców Powiatu Żnińskiego powyżej 50 roku życia rozpoczynających udział w poszczególnych formach aktywizacji osób bezrobotnych w latach 2017-2019.....	81
Tabela 52. Liczba mieszkańców Powiatu Żnińskiego powyżej 50 roku życia korzystających z usług poradnictwa zawodowego w latach 2017-2019	81
Tabela 53. Liczba popełnionych przestępstw w podziale na ich poszczególne kategorie na terenie Powiatu Żnińskiego w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2019 roku	82

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców Powiatu Żnińskiego w latach 2016-2019	12
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Powiat Żniński na przestrzeni lat 2016-2019.....	13
Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach należących do Powiatu Żnińskiego w 2019 roku	14
Wykres 4. Stopa bezrobocia w Powiecie Żnińskim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	16
Wykres 5. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do Powiatu Żnińskiego (w procentach)	22
Wykres 6. Udział osób długotrwale pobierających świadczenie w ogólnej liczbie ludności poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego w 2019 roku (w procentach).....	25

115 | SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Wykres 7. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do Powiatu Żnińskiego na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach).....	29
Wykres 8. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie orzeczeń o zaliczeniu mieszkańców Powiatu Żnińskiego do osób niepełnosprawnych w latach 2017-2019.....	48
Wykres 9. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie legitymacji osoby niepełnosprawnej mieszkańcom Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019.....	49
Wykres 10. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie kart parkingowych niepełnosprawnym mieszkańcom Powiatu Żnińskiego w latach 2017-2019.....	49
Wykres 11. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2017-2019.....	72
Wykres 12. Liczba rodzin objętych pomocą koordynatorów pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019.....	73
Wykres 13. Liczba rodzin, dorosłych wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych objętych opieką pracowników socjalnych na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku).....	74
Wykres 14. Liczba dokonanych wizytacji środowisk rodzin zastępczych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracowników socjalnych na przestrzeni lat 2017-2019.....	74
Wykres 15. Liczba wychowanków pieczy zastępczej, którzy usamodzielnili się na przestrzeni lat 2017-2019.....	76
Wykres 16. Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1000 mieszkańców w Powiecie Żnińskim w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego oraz całej Polski w latach 2017-2019.....	83
Wykres 17. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję na terenie Powiatu Żnińskiego w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego oraz całej Polski w latach 2017-2019 (w procentach).....	84